

Minna Puukko

**KIINTYMYSKESKEINEN
TOIMINTATAPA ERITYISEN TUEN
LASTEN JA NUORTEN KANSSA**
Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulututkinto

Sosionomikoulutus

2025

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sosionomi (AMK)
Tekijä	Minna Puukko
Työn nimi	Kiintymyskeskeinen toimintatapa erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa
Toimeksiantaja	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, Etelä-Savon hyvinvointialue
Vuosi	Eloisa
Sivut	2025
Työn ohjaaja	41 sivua, liitteitä 3 sivua
	Virve Jussila

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa DDP-menetelmästä (Dyadic Developmental Psychotherapy eli vuorovaikutteinen kehityopsykoterapia) sekä vahvistaa tietoutta kiintymyskeskeisestä toimintatavasta. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, joka tuottaa vaativan erityisen tuen kuntoutus- ja asiantuntijapalveluja lapsille, nuorille ja aikuisille. Vaalijala on osa Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisaa. Tarkoituksena oli laatia kuvaileva kirjallisuuskatsaus DDP-menetelmän vaikutuksista ja selvittää, kuinka kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan soveltaa sosiaalialan työskentelyyn erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa.

Tietoperustassa käsiteltiin lasten ja nuorten erityisen tuen tarvetta aiheuttavia kehityksellisiä tekijöitä, traumatisoitumista, kiintymyskeskeisyyttä sekä DDP-menetelmän periaatteita. Aineisto koottiin pääasiassa laadullisista tutkimuksista ja analysoitiin laadullista sisällönanalyysia käyttäen.

Tulokset osoittivat DDP-menetelmän parantaneen merkittävästi sekä lasten ja nuorten että kasvattajien hyvinvointia ja sosioemotionaalaisia taitoja. Kiintymyskeskeisen toimintatavan keskeisimmiksi elementeiksi muodostuivat lapsentahisuus, traumatietoinen ajattelutapa, säätelyn tukeminen sekä turvallisen ympäristön luominen. Erityisesti PACE-asennetta pidettiin tehokkaana työkaluna yhteyden rakentamiseen sekä turvallisuuden ja luottamuksen vahvistamiseen. Kiintymyskeskeisen toimintatavan avulla voidaan vahvistaa lasten ja nuorten turvallista kiintymystä sekä lievittää kasvattajien häpeän ja syyllisyyden tunteita.

Johtopäätöksinä todettiin, että lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien tietoisuutta ja ymmärrystä kiintymyskeskeisyydestä olisi tärkeää vahvistaa laitostyön lisäksi myös ehkäisevässä työssä. Lapsen edun kannalta olisi hyödyllistä integroida DDP-menetelmän hyödyt kaikkiin lapsen toimintaympäristöihin. Perheiden kokonaisvaltaiseksi tukemiseksi kaikkien lasten, nuorten ja kasvattajien kanssa työskentelevien ammattilaisten yhteistyötä tulisi vahvistaa.

Asiasanat: kiintymys, erityislapset, vuorovaikutteinen kehityopsykoterapia, PACE-asenne, erityinen tuki

Degree title	Bachelor of Social Services
Author	Minna Puukko
Thesis title	Attachment-focused approach for children and young people with special needs Narrative literature review
Commissioned by	Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus (Competence and Support Center), Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa (South Savo Wellbeing Services County)
Time	2025
Pages	41 pages, 3 pages of appendices
Supervisor	Virve Jussila

ABSTRACT

The aim of this thesis was to produce information about the DDP method (Dyadic Developmental Psychotherapy) and to enhance the knowledge of attachment-focused approach. The thesis was commissioned by Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, which provides rehabilitation and consulting services for children, young people and adults in need of intensive special support. Vaalijala is a part of the South Savo Wellbeing Services County. The purpose was to create a narrative literature review on the impacts of the DDP method and to find out how to apply the attachment-focused approach in working with children and young people with special needs.

The theoretical framework examined the developmental factors of the need for special support, traumatization, attachment-focused parenting and the principles of the DDP method. The research material consisted mainly of qualitative studies and was analyzed using qualitative content analysis.

The results showed that the DDP method had significantly improved the well-being and social-emotional skills of children, young people and caregivers. The key elements of attachment-focused approach were child-centeredness, trauma-informed care, co-regulation and creating a safe environment. Especially the PACE attitude was discovered as an effective working method for building a connection and developing trust and safety. Attachment-focused approach seemed beneficial in promoting the secure attachment of children and young people and relieving caregivers' feelings of shame and guilt.

In conclusion, it is important to increase current awareness and understanding of attachment-focused approach among those working with children, young people and families, not only in residential care but also in preventive work. From the perspective of the best interest of the child, it is beneficial to integrate the benefits of the DDP method into all the child's environments. It is important to enhance multi-professional work between all professionals working with children, young people and caregivers to support families comprehensively.

Keywords: attachment, children with special needs, Dyadic Developmental Psychotherapy, PACE attitude, special support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	ERITYISEN TUEN TARVE JA KIINTYMYSKESKEISYYS	6
2.1	Erityisen tuen tarve	6
2.2	Erityisen tuen tarvetta aiheuttavat kehitykselliset tekijät	7
2.3	Kiintymyskeskeisyys	9
3	DDP-MENETELMÄ.....	11
3.1	DDP:n lähtökohdat.....	12
3.2	DDP:n keskeisimmät elementit.....	13
4	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	15
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	16
5.1	Menetelmälliset lähestymistavat	16
5.2	Aineiston hankinta ja valinta	17
5.3	Aineiston analyysi	20
6	TULOKSET.....	22
6.1	DDP-menetelmän vaikutukset lapseen tai nuoreen	23
6.2	DDP-menetelmän vaikutukset kasvattajaan ja suhteeseen	25
6.3	Kiintymyskeskeiset toimintatavat lapsen tai nuoren kanssa työskennellessä	27
6.4	Kiintymyskeskeiset toimintatavat kasvattajan kanssa työskennellessä	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8	POHDINTA	34
8.1	Opinnäytetyöprosessi	34
8.2	Jatkokehittämisaiheet	35
8.3	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	36
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	

Liite 1. Analyysiin valitut aineistot

1 JOHDANTO

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseen on panostettu viime vuosina kansallisella tasolla merkittävästi. Vuonna 2015 käynnistettiin Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) ja kehittämistyötä jatkettiin vuoden 2023 loppuun asti. LAPE-kokonaisuuden päätavoitteina olivat lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen, matalan kynnyksen palvelujen ja perhekeskusten kehittäminen sekä monialaisen lastensuojelun vahvistaminen. LAPE toimi osana sosiaali- ja terveysministeriön Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa ja siihen liitettiin useita alueellisia kehittämishankkeita. (Kalmari 2024, 7–8.)

Osana LAPE-kokonaisuutta tuotettiin myös monialaisia työpajoja. Lastensuojelun työpajan tuloksena syntyi Lastensuojelun terapeutin laitospalvelun mallinnus (Timonen-Kallio ym. 2017). Mallinnustyöryhmän tavoitteena oli tuottaa kuvaus lapsilähtöisestä laitoshoidon mallista sekä terapeutin laitospalvelun orientaatioista. Terapeutin laitospalvelun mallinnuksen perustan muodostavat kuntouttava, kasvatuksellinen, hoidollinen sekä terapeutin orientaatio, ja mallinnus huomioi myös sosiaalipedagogisen sekä traumainformoidun orientaation näkökulmat. (Timonen-Kallio ym. 2017, 4–5.) Mallinnus on sovellettavissa useisiin laitoshoidon muotoihin, ja mallinnustyöryhmä piti tärkeänä laitosten työntekijöiden osaamisen vahvistamista muun muassa lasten ja nuorten käytöksen taustalla olevien tekijöiden tunnistamisesta, varhaisen vuorovaikutuksen puutteista johtuvista häiriöistä sekä traumatisoitumisesta johtuvasta oireilusta. (Timonen-Kallio ym. 2017, 16–17, 27.)

Kiinnostuin tutkimaan terapeutin laitospalvelun orientaatioita sekä etenkin traumainformoitua ja kiintymyskeskeistä lähestymistapaa. Lasten ja nuorten kasvatuksen ja kuntoutuksen tulisi perustua tutkitusti tehokkaisiin menetelmiin, joista yhtenä Timonen-Kallio ym. (2017, 21) nostivat vuorovaikutteisen kehityopsykoterapian eli Dyadic Developmental Psychotherapy, DDP®. Tartuin Etelä-Savon hyvinvointialueen toimeksiantoon kirjallisuuskatsauksesta, jonka aiheena oli DDP erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa. DDP on alun perin kehitetty kiintymyssuhteissa syntyneiden vaurioiden ja traumojen hoitamiseen. DDP perustuu lapsen turvan tunteen sekä lapsen ja häntä hoitavan

aikuisen välisen suhteen vahvistamiseen ja sitä kautta vaurioituneiden kiintymyssuhdemallien eheyttämiseen. (Tuovila s.a.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, joka on osa Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisaa. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus tuottaa kuntoutus- ja asiantuntijapalveluja vaativaa erityistä tukea tarvitseville lapsille, nuorille ja aikuisille (Vaativat erityispalvelut valtakunnallisesti s.a.). Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen lasten ja nuorten yksiköihin on kehitetty kokonaisvaltainen kuntoutusmalli, jonka taustalle tarvitaan tutkittua tietoa työskentelymenetelmistä ja niiden vaikutuksista. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen tavoitteena on toteuttaa lasten ja nuorten kuntoutusta DDP:n PACE-asetteen mukaisesti.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, kuinka DDP-menetelmän periaatteita ja kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan soveltaa sosiaalialan työskentelyyn erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa. Kiintymyskeskeisyys ei ole terminä vielä välttämättä laajalti tunnettu, mutta se liittyy hyvin vahvasti terapeuttiseen orientaatioon, joka on yksi sosiaalityön orientaatioista (Timonen-Kallio ym. 2017).

2 ERITYISEN TUEN TARVE JA KIINTYMYSKESKEISYYS

Tässä luvussa perehdyn tutkimuksen kohderyhmään ja kiintymyskeskeisyyteen. Opinnäytetyön toimeksiannon kohderyhmänä ovat erityisen tuen lapset ja nuoret. Erityisen tuen tarpeelle ei varsinaisesti ole yhtä, yksiselitteistä määritelmää. Määrittelen erityisen tuen tarvetta lainsäädännön sekä toimeksiantajan näkökulmasta. Tarkastelen erityisen tuen tarvetta aiheuttavia kehityksellisiä tekijöitä, joita lapsilla ja nuorilla esiintyy. Lisäksi kuvaan kiintymyskeskeisyyden teoreettisia perusteita.

2.1 Erityisen tuen tarve

Sosiaalihuoltolain (30.12.2014/1301) 3. §:n 3. momentti määrittelee erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan henkilönä, jolla on *erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalvveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihiteiden ongelmakäytön tai muun riippuvuuskäyttämisen, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja*

3. §:n 6. momentti erityistä tukea tarvitsevan lapsen alle 18-vuotiaana henkilönä, jonka *kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään tai joka on erityisen tuen tarpeessa 3 kohdassa mainituista syistä.*

Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus tuottaa vaativan erityisen tuen palveluita lapsille, nuorille ja aikuisille. Lapsen tai nuoren vaativan erityisen tuen tarve voi johtua useista eri tekijöistä tai diagnooseista, jotka vaikuttavat fyysiseen ja psyykkiseen toimintakykyyn, oppimiseen, kommunikaatioon tai käyttäytymiseen. (Vaativan moniammatillisen tuen palvelut lapsille ja nuorille s.a.) Vaativan erityisen tuen kuntoutusyksiköiden asiakkailla on taustalla usein kiintymyssuhdevaikeuksia ja monenlaista traumatisoitumista. Lisäksi heillä voi esiintyä samanaikaisesti muitakin erityisen tuen tarpeita, kuten neuropsykiatriset haasteet, käytöshäiriöt, kehitysvammat, oppimisvaikeudet tai lastensuojelun tarve.

2.2 Erityisen tuen tarvetta aiheuttavat kehitykselliset tekijät

Kuten edellä todettiin, erityisen tuen tarve voi aiheutua useista eri tekijöistä tai niiden yhdistelmästä. Neurologisia ja kehityksellisiä häiriöitä on tutkittu paljon, mutta niiden syntymekanismeista, diagnostiikasta ja hoitomuodoista ei ole saavutettu täyttä yksimielisyyttä. Esimerkiksi traumatisoitumisesta johtuva oireilu voi näyttäytyä hyvin samankaltaisena kuin neuropsykiatrinen oireilu, ja näitä voikin olla hankala erottaa toisistaan.

Trauma määritellään usein yksittäiseksi tapahtumaksi, joka järkyttää syvästi ja ylittää yksilön sen hetkisen sietokyvyn. Tällaisia traumaattisia kokemuksia voivat olla esimerkiksi väkivallalle altistuminen, onnettomuuteen joutuminen, vakava sairastuminen, vammautuminen tai läheisen ihmisen kuolema. Kehityksellinen trauma puolestaan syntyy pidemmällä aikavälillä suhteessa tärkeään kiintymyshahmoon, yleensä vanhempaan tai vanhempiin. Kehityksellisen trauman voivat aiheuttaa varhaisessa kehitysvaiheessa tapahtuneet hylkäämisen kokemukset, emotionaalinen kylmyys tai mekaaninen hoiva. Turvallisen hoidon laiminlyönnin ja kohtaamattomuuden seurauksena lapselle syntyy sisäinen turvattomuuden ja arvottomuuden kokemus. (Golding 2020; Klaavu 2023, 11–12, 53–56.)

Kehityksellinen trauma ei ole varsinaisesti virallinen diagnoosi, mutta sitä on käytetty kuvaamaan kaltoinkohdeltujen lasten vaikeuksia. Kehityksellisen trauman vaikutukset voivat ilmetä useiden toimintakyvyn osa-alueiden vajeina: biologinen kehitys, kognitiivinen kehitys, käyttäytymisen säätely, tunteiden säätely, tietoisuuden muutokset (dissosiaatio), minäkäsitys, kiintymys ja sosiaaliset suhteet (Becker-Weidman & Hughes 2008; Golding 2020).

Traumaattiset kokemukset vaikuttavat aivojen kehitykseen sekä vasemman ja oikean aivopuoliskon integraatioon, ja voivat siten heikentää muun muassa rationaalista ajattelua. Kehityksellisesti traumatisoituneilla lapsilla voi esiintyä viiveitä kognitiivisessa kehityksessä sekä vaikeuksia toiminnanohjauksessa, keskittymisessä ja ongelmanratkaisussa. Lapsilla, jotka eivät ole saaneet kokea aikuisen kanssasäätelyä, voi ilmetä vaikeuksia tunteiden ja käyttäytymisen säätelyssä. Alisäädeltä käyttäytyminen voi näyttäytyä uhmakkuutena ja aggressiivisuutena ja ylisäädeltä käyttäytyminen liiallisena mukautuvuutena ja myöntöväisyytenä. Vääristynyt minäkäsitys voi johtaa voimakkaisiin häpeän ja syyllisyyden tunteisiin. (Golding 2020.)

Myös Zilbersteinin (2014) ja Puustjärven (2016) mukaan varhaiset kaltoinkohdellukokemukset voivat vaikuttaa useisiin kehityksen osa-alueisiin. Varhaislapsuuden traumaattisten kokemusten ja turvattomuuden seurauksena esimerkiksi lapsen kognitiivisten kykyjen kuten kielen, muistin, ongelmanratkaisun ja toiminnanohjauksen sekä sosioemotionaalisten kykyjen kehitys voivat häiriintyä. Edellä mainitut puutteet kehityksessä voivat näyttäytyä esimerkiksi oppimisvaikeuksina, heikkona itsesäätelynä tai sosiaalisten tilanteiden haasteina.

Puustjärvi (2016) sekä Boodoo ym. (2022) tarkastelivat ADHD:n (Attention Deficit Hyperactive Disorder eli aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö) ja PTSD:n (Post Traumatic Stress Disorder eli traumaperäinen stressihäiriö) välistä yhteyttä. ADHD luokitellaan neurokehityksellisiin häiriöihin ja PTSD puolestaan voi kehittyä vakavan traumakokemuksen seurauksena. ADHD voi altistaa PTSD:n kehittymiselle, ja samanaikaisesti esiintyessään häiriöt voivat syventää toistensa vakavuutta. ADHD:n ydinoireita ovat muun muassa tarkkaamattomuus, yliaktiivisuus ja impulsiivisuus. PTSD:n keskeisimpiä oireita ovat traumasta muistuttavien tilanteiden välttely, takauamat, painajaisunet, tun-

teiden latistuminen ja eristäytyminen. Kyseisissä häiriöissä on kuitenkin tunnistettavissa myös hyvin samankaltaista oireilua, kuten vireystilan vaihtelut, keskittymiskyvyn haasteet, levottomuus, mielialaoireet ja unihäiriöt. Esimerkiksi ADHD:n tarkkaavuuden haasteet ja PTSD:n dissosiaatio-oireet voivat kumpikin ulospäin näyttää hajamielisyydeltä tai tarkkaamattomuudelta, vaikka neurobiologisesti häiriöt ovat erillisiä.

Raaska ja Kujanpää (2023) puolestaan tarkastelivat PTSD:n ja ASD:n (Autism Spectrum Disorder eli autismikirjon häiriö) välistä yhteyttä. Myös nämä häiriöt voivat esiintyä samanaikaisesti ja tuoda käytöksessä esiin samankaltaisia piirteitä, kuten esimerkiksi kognitiivinen joustamattomuus, itsesäätelyn vaikeudet ja välttelevä käyttäytyminen. Autismikirjon aistitiedon käsittelyn haasteet, stressiherkkyys ja kuormittuneisuus voivat altistaa traumakokemuksille, ja PTSD puolestaan voi voimistaa autismikirjon oirekuvaa.

Lapsen tai nuoren oireilun diagnostiikka vaatii perusteellista selvitystä ja huolellisuutta, jotta virheellisiltä diagnooseilta vältyttäisiin ja tukitoimet pystyttäisiin kohdentamaan oikein sekä aloittamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ensisijaisesti lapsen tai nuoren tasapainoisen kehityksen ja oppimiskyvyn turvaamisen lähtökohtana on vakauttaminen ja turvan tunteen palauttaminen. Kehityksellisten häiriöiden, traumojen ja kiintymyssuhdevaikeuksien yhteyksien sekä niihin soveltuvien hoitomuotojen selvittäminen vaativat lisätutkimuksia. (Zilberstein 2014; Raaska & Kujanpää 2023.)

2.3 Kiintymyskeskeisyys

Golding (2014) korostaa terapeutin ja kiintymyskeskeisen vanhemmuuden merkitystä lasten kasvatuksessa. Varhaisissa hoivasuhteissaan traumatisoituneilla lapsilla on vaikeuksia ottaa vastaan turvaa ja lohtua, ja tämä voi johtaa kiintymyksen ongelmiin. Kiintymyksen ongelmat voivat muodostaa elinikäisen riskin käyttäytymisen, tunne-elämän, mielenterveyden ja sosiaalisten suhteiden ongelmille. Näkemykset pohjautuvat John Bowlbyn kehittämään kiintymyssuhdeteoriaan, jonka avulla voimme ymmärtää lasten käyttäytymistä. Teorian mukaan lapsen ensimmäiset elinvuodet muodostavat perustan lapsen ke-

hitykselle ja kyvyille muodostaa ihmissuhteita. Lapsen ensimmäisestä hoivajasta muodostuu ensisijainen kiintymyshahmo, jonka tarjoaman hoivan laatu vaikuttaa lapsen kiintymyssuhdemallin kehittymiseen. (Golding 2014, 38–40.)

Kiintymyssuhdemallit jäsenetään tyypillisesti turvalliseen ja turvattomiin kiintymyssuhdemalleihin, jotka kuvaavat lapsen sopeutumiskäyttäytymistä. Turvattomia kiintymyssuhdemalleja ovat ristiriitainen, välttelevä ja jäsentymätön kiintymys. Turvallinen kiintymys kehittyy, kun hoivaaja reagoi lapsen ilmaise-miin tarpeisiin sensitiivisesti, empaattisesti ja johdonmukaisesti. Lapsi voi luot-taa hänen ja hoivaajan väliseen yhteyteen sekä siihen, että hoivaaja on hänen tavoitettavissaan, suojelee ja lohduttaa tarpeen mukaan. Turvallisen kiinty-myksen myötä lapsi oppii näkemään itsensä arvokkaana ja rakastettavana sekä luottamaan toisten ihmisten saatavilla oloon ja huolenpitoon. Turvaton kiintymys puolestaan kehittyy, mikäli hoivaaja ei reagoi lapsen tarpeisiin, lai-minlyö, torjuu tai tulkitsee väärin lapsen aloitteet. Epäjohdonmukainen hoiva voi johtaa ristiriitaiseen kiintymyssuhdemalliin, jossa lapsi ilmaisee tarpeitaan huomionhakuksella, vaativalla ja takertuvalla käyttäytymisellä. Välinpitämätön hoiva voi johtaa välttelevään kiintymyssuhdemalliin, joka näkyy lapsessa alis-tuvana, vetäytyvänä ja passiivisena käyttäytymisenä. Hoivaajan ennalta-ar-vaamaton ja pelottava käytös voi johtaa jäsentymättömään kiintymyssuhde-malliin, joka ilmenee lapsessa kontrolloivana, ahdistuneena ja vihaisena käyt-täytymisenä. (Golding 2014, 51–57.)

Kiintymyskeskeisen vanhemmuuden tavoitteena on luoda lapselle turvallinen ja eheyttävä kasvuympäristö. Kiintymyskeskeinen vanhemmuus huomioi ko-konaisvaltaisesti lapsen kehitykselliset, terapeuttiset ja käyttäytymiseen liitty-vät tarpeet. Tämä edellyttää vanhemmalta kykyä reflektioon ja mentalisaa-tioon. Turvatonta kiintymystä kokeneet lapset tarvitsevat virittäytynyttä, sensi-tiivistä ja reagoivaa vanhemmuutta. Turvaa tuovat lämmin ja ennakoitava hoiva, selkeät ja johdonmukaiset rajat sekä impulssien ja tunteiden säätelyn tuki. Säätelyn tukeminen mahdollistuu yhteisen virittäytymisen kautta, jossa vanhempi ensin ikään kuin säätelee lapsen puolesta, sitten yhdessä lapsen kanssa, ja tämän johdosta lapsi oppii itse säätelemään ja rauhoittamaan it-sensä. (Golding 2014, 53–54, 120–121.)

Gardenhire ym. (2019) käsittelivät kiintymyskeskeisen ymmärryksen merkitystä lastensuojelun sijaishuollossa. Heidän mukaansa kiintymyssuhdeteoriaa tulisi hyödyntää sijaislasten, -nuorten ja -vanhempien kanssa työskentelyssä. Sijoitetut lapset ja nuoret ovat hyvin todennäköisesti kokeneet kaltoinkohtelua ja traumaattisia tapahtumia, jotka voivat johtaa turvattomaan kiintymysmalliin, krooniseen stressiin, mielenterveysongelmiin ja jopa sairauksiin. Turvaton kiintymysmalli ei kuitenkaan välttämättä ole pysyvä, vaan sijaishoitajien on mahdollista auttaa lapsia rakentamaan turvallista kiintymystä. Tärkeimpinä työkaluina mainittiin empatian, virittämisen ja turvallisuuden mahdollistaminen. Sijaishoitajan tulisi osoittaa lasta kohtaan empatiaa ja hyväksyntää, auttaa lasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä tarjota hänelle turvaa suojelemalla ja asettamalla myös rajoja. Turvallisen kiintymyksen kehittäminen voi auttaa lievittämään useita lasten psyykkisiä ja fyysisiä terveysongelmia. (Gardenhire ym. 2019, 192–198.)

Myös Palomaa (2021) tutki kiintymyskeskeisyyden käsitettä lastensuojelun kontekstissa, perhehoidon sosiaalityössä. Hän määritteli kiintymyskeskeisen lähestymistavan tavoitteiksi perhehoitajan ja lapsen välisen suhteen vahvistamisen, lapsen itsesäätelykyvyn kehittämisen sekä lapsen kiintymystarpeisiin vastaamisen lisäämisen. Perhehoidon sosiaalityössä edellä mainittuja voidaan edistää tarjoamalla perhehoitajille kiintymyssuhteita ja traumatisoitumista koskevaa informaatiota, auttamalla perhehoitajia tunnistamaan omia resurssejaan sekä vahvistamalla perhehoitajien herkkyyttä tunnistaa lasten tarpeita. Kiintymysteoriaan perustuvat menetelmät ja kiintymyskeskeinen lähestymistapa tunnistettiin tarpeellisena osana laadukasta perhehoidon sosiaalityötä ja onnistuneita lastensuojelun sijoituksia. (Palomaa 2021, 62–74.)

3 DDP-MENETELMÄ

Tässä luvussa kuvaan kiintymyskeskeisyyteen perustuvan DDP-menetelmän lähtökohtia ja periaatteita sekä tärkeimpiä elementtejä. Elementeistä useimmiten esiin nousevat intersubjektiivisuus, affektiivis-reflektiivinen dialogi sekä PACE-asenne.

3.1 DDP:n lähtökohdat

Dyadic Developmental Psychotherapy, DDP eli vuorovaikutteinen kehityspsykoterapia kehitettiin alun perin kompleksisia kiintymyssuhdetraumoja kokeneiden adoptio- ja sijaislasten hoitoon. DDP:n kehitys alkoi 1980-luvulla psykologi Daniel Hughesin toimesta ja on vuosikymmenten tutkimus- ja kehittämistyön myötä laajentunut terapiamallista monipuoliseksi työskentelymenetelmäksi. DDP:tä on käytetty lasten, nuorten ja perheiden hoitomuotona useissa erilaisissa toimintaympäristöissä, niin avohoidossa kuin laitoshoidossakin. (Becker-Weidman 2013, 13–14.)

Ennen DDP-terapian aloitusta terapeutti tapaa kasvattajaa saadakseen käsityksen lapsen taustoista, nykytilanteesta ja arjen sujumisesta. Oleellista on myös kasvattajan oman kiintymyshistorian käsittely ja kiintymyksen vakaus. Yksi terapiaistunto kestää noin kaksi tuntia. Jokaisen istunnon aikana terapeutti tapaa ensin erikseen kasvattajaa, ja sitten lasta ja kasvattajaa yhdessä. (Becker-Weidman & Hughes 2008; Hughes 2017.)

DDP:stä on muodostunut useita erilaisia interventioita sisältävä kokonaisuus, josta käytetäänkin toisinaan nimitystä Dyadic Developmental Psychotherapy and Practice. Terapian lisäksi DDP:stä on jalostettu esimerkiksi kaksi vanhemmuusryhmäohjelmaa; Nurturing Attachments ja Foundations for Attachments. (Golding 2019; Golding 2020.) Kaikki DDP-menetelmän interventiot perustuvat kiintymyssuhdeteoriaan ja niiden keskeisimpiä elementtejä ovat intersubjektii-visuus, affektiivis-reflektiivinen dialogi sekä PACE-asette, joita kuvataan tarkemmin luvussa 3.2.

DDP eroaa muista hoitomuodoista keskittymällä erityisesti lapsen ja hänen kasvattajansa väliseen suhteeseen sekä vuorovaikutuksen ja yhteyden korjaamiseen. Tämä perustuu ajatukseen siitä, että kiintymyssuhteissa syntyneitä traumoja voidaan parantaa vain rakentamalla uudenlaisia, turvallisempia kiintymyssuhteita. DDP:n tavoitteena on tukea lapsen turvallista kiintymystä kasvattajaan, joten lapsen lähimmän hoitavan aikuisen (biologisen vanhemman, sijaisvanhemman tai laitoshoidossa omahoitajan) osallistuminen terapiaan yhdessä lapsen kanssa on tärkeää. Tämä mahdollistaa myös terapiassa saavutettujen hyötyjen integroimisen lapsen arkeen ja kotiympäristöön sen sijaan,

että ne jäisivät terapiaistuntoihin. (Becker-Weidman & Hughes 2008; Becker-Weidman 2013, 15–20, 28–29; Golding 2023.) Golding (2023) korosti myös verkostotyöskentelyä, eli kaikkien lapsen kanssa työskentelevien ammattilaisten, kuten opettajien ja sosiaalityöntekijöiden ottamista mukaan yhteistyöhön.

DDP perustuu periaatteeseen, jossa lapsen käyttäytymisen ajatellaan olevan sopeutumista stressaaviin tilanteisiin ja turvattomuuden kokemuksiin. Kasvattajia ohjataan tarkastelemaan lapsen käytöksen taustalla olevia tekijöitä ja pohtimaan, mikä saa lapsen käyttäytymään kyseisellä tavalla. Siten autetaan kasvattajia ymmärtämään lapsen kokemuksia ja vastaamaan käyttäytymiseen tavoilla, jotka vahvistavat lapsen turvan tunnetta ja luottamusta. (Becker-Weidman 2013, 22–23, 30.)

DDP pohjautuu myös interpersoonalliseen neurobiologiaan ja polyvagaaliseen teoriaan, joiden mukaan ihmisen toimintakyky on parhaimmillaan turvan tilassa, yhteydessä toisiin ihmisiin. Kun ihminen tuntee olevansa turvassa, aivojen ja hermoston sosiaaliset ja emotionaaliset järjestelmät toimivat normaalisti. Ihmisen tuntiessa olonsa uhatuksi ja stressaantuneeksi aivojen ja hermoston puolustautumisjärjestelmät aktivoituvat, ja ne siirtyvät selviytymistilaan. Selviytymistilassa aivot eivät kykene ottamaan vastaan uutta informaatiota tai käsittelemään tunteita. Tästä syystä lapsen turvan tunteen vahvistaminen on ensisijaista. (Becker-Weidman 2013, 22; Hughes 2017.)

3.2 DDP:n keskeisimmät elementit

Intersubjektiivisuus

Intersubjektiivisuudella tarkoitetaan kahden ihmisen välillä jaettua huomiota, intentiota ja tunnetilaa. Lapsi tarvitsee vastavuoroisia intersubjektiivisia kokemuksia rakentaakseen kuvaa ja oppiakseen omasta itsestään, toisista ihmisistä ja ympäröivästä maailmasta. Intersubjektiiviset kokemukset välittyvät lapselle aikuisen katsekontaktin, äänensävyn, eleiden ja olemuksen kautta. Aikuisen viestinnän välittäessä iloa ja lämpöä lapsi kokee itsensä kiinnostavana ja rakastettavana, kun taas aikuisen viestinnän välittäessä vihaa ja välinpitämättömyyttä lapsi todennäköisesti kokee itsensä huonona ja ei-rakastettavana. DDP:ssä tarkoituksena on, että aikuinen seuraa lapsen ilmaisuja ja tunnetilaa

ja sovittaa omaa viestintäänsä tarpeen mukaan luodakseen myönteistä vuorovaikutusta. (Becker-Weidman & Hughes 2008; Hughes 2017; Becker-Weidman 2013, 28, 35–38.)

Affektiivis-reflektiivinen dialogi

Affektiivis-reflektiivinen dialogi on vastavuoroista, tunteita herättävää ja pohdiskelevaa vuorovaikutusta, jossa korostuu sanattoman viestinnän merkitys verbaalisen viestinnän ohella. Aikuinen ilmaisee sanattoman viestinnän keinoin (katsekontakti, ilmeet, eleet, äänensävy, puherytmi) olevansa kiinnostunut lapsesta ja ymmärtävänsä lapsen tunnetilaa. Siten hän osallistaa lasta keskusteluun ja auttaa verbaalisesti lasta sanoittamaan kokemuksiaan ja tunteitaan, minkä seurauksena lapsi oppii pohtimaan asioitaan ja säätelemään tunnetilojaan aikuisen kanssa. Aikuisen tehtävänä on ohjata keskustelua ensin lapselle mieluisiin, kevyempiin ja turvallisiin aiheisiin ja siten saavutetun yhteyden avulla johdattaa keskustelua syvällisempiin teemoihin ja traumojen käsittelyyn. Tarkoituksena on, ettei vaikeista asioista puhumiseen kohdistu painetta, vaan aikuinen on kiinnostunut lapsesta kokonaisuutena ja osoittaa, että vaikeista asioista voidaan keskustella samalla tunnetasolla, kuin arkisistakin asioista. (Hughes 2017; Becker-Weidman 2013, 39, 46–47.)

PACE-asenne

PACE-asenne mahdollistaa lapsen ja aikuisen välisen emotionaalisen yhteyden, jossa lapsi saa kokea turvaa ja rakkautta sekä oppii luottamaan aikuiseseen. PACE muodostuu sanoista playfulness (P) eli leikkisyys, acceptance (A) eli hyväksyntä, curiosity (C) eli uteliaisuus ja empathy (E) eli empatia. PACE-termin kirjainelementtien lisäksi myös itse 'pace'-sanalla on merkitys; pace (suom. tahti, vauhti) viittaa siihen, että aikuinen säätelee vuorovaikutuksen tahtia annostelemalla tilanteen mukaan leikkisyyttä, hyväksyntää, uteliaisuutta ja empatiaa. PACE-termin ohella käytetään toisinaan myös termiä PLACE. Sana 'place' (suom. paikka, tila) viittaa siihen, että aikuinen luo lapselle turvallisen ympäristön olemalla playful (P) eli leikkisä, loving (L) eli rakastava, accepting (A) eli hyväksyvä, curious (C) eli utelias ja empathic (E) eli empaattinen. (Hughes 2017; Becker-Weidman 2013, 29, 33.)

PACE- ja PLACE-asenteiden tarkoituksena on viestittää lapselle, että aikuiset hyväksyvät lapsen, hänen ajatuksensa, tunteensa ja historiansa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita kaiken käyttäytymisen hyväksymistä – esimerkiksi fyysiseen väkivaltaan puututaan. Leikkisyyden avulla lasta kutsutaan yhteyteen. Leikkisyyden ohella aikuinen voi tarjota lapselle tarpeen mukaan hoivaa ja hellyyttä tai haastetta ja rohkaisua. Uteliaisuus on aitoa kiinnostusta sekä halua kuulla lapsen tarina ja ymmärtää hänen sisäistä maailmaansa. Empatia ja myötätunto auttavat lasta tuntemaan olonsa hyväksytyksi ja lievittävät häpeän tunnetta. (Hughes 2017; Golding 2014, 140–141, 151–152.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa näyttöön perustuvaa tietoa DDP-menetelmästä sekä vahvistaa tietoisuutta kiintymyskeskeisen toimintatavan merkityksestä lasten ja nuorten kasvatuksessa ja kuntoutuksessa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia aiempien tutkimusten pohjalta kuvaileva kirjallisuuskatsaus DDP-menetelmän vaikutuksista ja selvittää, kuinka kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan soveltaa sosiaalialan työskentelyyn erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa. Tuloksia voidaan hyödyntää Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen lasten ja nuorten yksiköiden kuntoutusmallin kehittämisessä sekä henkilöstön monipuolisen ammatillisen osaamisen vahvistamisessa.

DDP-menetelmä on alun perin kehitetty kiintymyssuhteissa syntyneiden vaurioiden ja traumojen hoitamiseen, ja sitä on aiemmin tutkittu lähinnä adoptio- ja terapiakonteksteissa. Tämän kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka menetelmän periaatteita voidaan soveltaa sosiaalialan työskentelyyn erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa. Tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat seuraavat:

1. Millaisia vaikutuksia DDP-menetelmän käytöllä on todettu?
2. Kuinka kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan hyödyntää erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa työskentelyssä?

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tässä luvussa kuvataan opinnäytetyön menetelmällisiä lähestymistapoja, aineiston hankintaa ja valintaa sekä aineiston analyysia. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Aineistoa kirjallisuuskatsaukseen haettiin sekä kansallisista että kansainvälisistä tieteellisistä verkkotietokannoista. Aineisto koottiin aiemmin julkaistuista vertaisarvioituista tieteellisistä artikkeleista ja tutkimusjulkaisuista sekä analysoitiin laadullista sisällönanalyysia hyödyntäen.

5.1 Menetelmälliset lähestymistavat

Kirjallisuuskatsaus soveltuu tilanteisiin, joissa on tarve muodostaa kokonaiskuva tietyistä aiheesta ja tiivistää laajoja aineistoja ymmärrettävään muotoon. Kirjallisuuskatsauksen avulla selvitetään, millaista tutkimustietoa aiheesta on olemassa ja haetaan vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Suhonen ym. 2016, 7; Niela-Vilen & Hamari 2016, 23; Salminen 2023, 3.) Kirjallisuuskatsauksessa yhdistyvät laadullinen ja määrällinen tutkimusote (Salminen 2023, 4; Vilka 2023, 11–12). Tämän kirjallisuuskatsauksen menetelmäksi valikoitui kuvaileva kirjallisuuskatsaus, josta on tunnistettavissa hyvin pitkälti laadullisen tutkimuksen piirteitä. Tiedonhaku keskittyi pääasiassa laadullisiin tutkimuksiin, ja analyysimenetelmänä käytettiin laadullista sisällönanalyysia.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on koota ajantasainen ja kattava kuvaus tarkasteltavasta ilmiöstä. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymyksiä ja aineiston valintaa koskevat vaatimukset ovat väljempinä kuin esimerkiksi systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa. Tarkoituksena ei ole käydä systemaattisesti läpi kaikkea olemassa olevaa aineistoa, vaan tutkia ilmiötä valituista näkökulmista, vertailla ja koota tietoa yhteen sekä löytää mahdollisesti uusia näkökulmia ja jatkotutkimusaiheita. (Suhonen ym. 2016, 9; Salminen 2023, 7–9; Vilka 2023, 16–22.) Edellä mainittujen ominaisuuksien vuoksi kuvaileva kirjallisuuskatsaus soveltui opinnäytetyöni toteutusmenetelmäksi, sillä tarkoitukseni oli nimenomaan tutkia DDP-menetelmän käyttöä tiettyjen kohderyhmien parissa sekä kuvata ja vertailla kiintymyksen keskeisen toimintatavan toteutusmuotoja.

Kirjallisuuskatsauksen on tarkoitus olla tiivis ja selkeä kuvaus aiheesta, ja sen tulee edetä johdonmukaisesti vaiheittain tutkimuskysymysten asettamisesta johtopäätöksiin. (Salminen 2023, 6–7; Niela-Vilen & Hamari 2016, 23.) Niela-Vilen ja Hamari (2016, 23) määrittelevät oleellisimmiksi vaiheiksi katsauksen tarkoituksen ja tutkimusongelman määrittämisen, tiedonhaun ja aineiston valinnan, tutkimusten arvioinnin, aineiston analyysin ja synteessin sekä tulosten raportoinnin. Opinnäytetyö eteni kyseisten vaiheiden mukaisesti.

Katsauksen tarkoituksen ja tutkimuskysymysten määrittämisessä tärkeää on laajuuden rajaus sekä objektiivinen tarkastelu (Niela-Vilen & Hamari 2016, 24). Kiintymyskeskeisyys aiheena on ollut mielenkiinnon kohteenani jo pitkään, mutta DDP oli itselleni aivan uusi menetelmä, joten pystyin perehtymään aiheeseen ilman ennakkokäsityksiä. Opinnäytetyön ideointivaiheessa keskustelimme toimeksiantajan kanssa tutkimuksen kohderyhmästä ja aiheen rajauksesta. Emme halunneet rajata tutkimuksen kohderyhmää tietyn diagnoosin saaneisiin lapsiin ja nuoriin, vaan kartoittaa menetelmän vaikutuksia laajemmin. Liian tarkan rajauksen myötä tutkimukseen soveltuvan aineiston löytäminen olisi ollut haastavaa, joten päädyin käyttämään termiä *erityisen tuen lapset ja nuoret*.

5.2 Aineiston hankinta ja valinta

Kirjallisuuskatsaus perustuu aiemmin toteutettuihin ja julkaistuihin, mahdollisimman tuoreisiin tutkimuksiin. Tiedonhaussa ja aineiston valinnassa tulee noudattaa suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Systemaattinen toteutus, vaiheiden huolellinen kuvaus sekä aineiston kriittinen arviointi lisäävät kirjallisuuskatsauksen läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta. (Niela-Vilen & Hamari 2016, 27–28; Vilkkä 2023, 13–15, 54–55.)

Tiedonhaku osoittautui yllättävän haastavaksi. Pysin muodostamaan ja kokeilemaan mahdollisimman monipuolisesti erilaisia hakusanoja ja niiden yhdistelmiä sekä suomeksi että englanniksi. Hakusanojen muodostamisessa hyödynsin YSO (Yleinen suomalainen ontologia) -asiasanastoa sekä tietoperustan artikkeleiden ja kirjallisuuden termistöä. Hakusanoina käytin eri tavoin yhdistellen esimerkiksi termejä *erityinen tuki*, *lapset*, *nuoret*, *kehityksellinen trauma*, *kiintymyssuhde*, *kiintymyskeskeinen*, *vuorovaikutteinen kehityopsykoterapia*,

PACE-asette, children with special needs, developmental trauma, relational trauma, attachment, attachment focused, dyadic developmental psychotherapy, DDP method, PACE attitude, PACE model ja PACE principles. Muodostin hakusanoista erilaisia hakulausekkeita Boolean operaattoreita (AND, OR, NOT), sulkeita, fraasihakua sekä sanojen katkaisumerkkejä hyödyntäen.

Tavoitteenani oli löytää viimeisen kymmenen vuoden sisällä julkaistuja tutkimusartikkeleita. Tiedonhaussa käytin sekä kansallisia että kansainvälisiä verkotietokantoja, joihin on vapaa pääsy tai jotka sisältyvät Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kirjaston, Kaakkurin palveluihin. Kansallisia käytettyjä tietokantoja olivat Finna.fi, Journal.fi, Julkari ja Medic. Kansainvälisiä käytettyjä tietokantoja olivat ERIC, EBSCO, PubMed, Emerald Premier, Sage Journals, Science Direct ja Springer Compact. Alla taulukossa 1 on kuvattuna aineistojen sisäänotto- ja ulossulkukriteerit.

Taulukko 1. Aineistojen sisäänotto- ja ulossulkukriteerit

Sisäänottokriteeri	Ulossulkukriteeri
Aineisto on julkaistu vuosina 2015–2025	Aineisto on julkaistu yli kymmenen vuotta sitten
Aineisto on saatavilla suomeksi tai englanniksi	Aineisto ei ole saatavilla suomeksi tai englanniksi
Aineisto on maksuton ja saatavilla kokotekstinä verkossa	Aineisto on maksullinen tai ei ole saatavilla kokotekstinä verkossa
Aineisto täyttää tieteellisen julkaisun kriteerit (vertaisarvioitu tutkimusartikkeli tai väitöskirja)	Aineisto ei täytä tieteellisen julkaisun kriteerejä
Tutkimuksen kohteena ovat kouluikäiset lapset, nuoret tai heidän kasvattajansa	Tutkimuksen kohteena ovat alle kouluikäiset lapset
Aineisto vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin	Aineisto ei vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin

Aineistoa löytyi melko niukasti, joten tulosten määrälliselle rajaukselle hakusanojen muokkausta tai tietokantojen suodattimia hyödyntäen ei juuri ollut tarvetta. Tavoitteenani oli löytää vertailuun vähintään kymmenen tutkimusartikkelia, mutta artikkelien laadunvarmistuksen ja sisällön seulonnan jälkeen kriteerit täyttäviä aineistoja olisi jäänyt jäljelle seitsemän. Tästä johtuen tein tietokantahakujen lisäksi manuaalista hakua tutkimalla jo löytyneiden tutkimusartikkelien lähdeluetteloita ja löysin vielä yhden soveltuvan tutkimusaineiston.

Tuloksia tuottamattomien hakujen runsaan määrän vuoksi listasin vain ne haut, joista valikoitui aineistoja lopulliseen analyysiin (ks. taulukko 2 alla). Valittujen aineistojen kappalemääristä on vähennetty kaksoiskappaleet eli edeltävästi jo valitut hakutulokset.

Taulukko 2. Aineistojen haku

Tietokanta ja haun pvm.	Hakusanat	Valitut suodattimet	Hakutulokset	Valittu otsikon perusteella tarkasteluun	Valittu kokotekstin perusteella katsukseen
Sage Journals 18.2.2025	<i>”dyadic developmental psychotherapy”</i>	2015–2024, research articles	35	11	7
Finna.fi 20.2.2025	<i>”vuorovaikutteinen kehityspsykoterapia”</i>	2015–2025, opinnäyte	22	1	1
Finna.fi 20.2.2025	<i>”PACE- asenne”</i>	2015–2025, lehti/artikkeli	3	1	1
Manuaalinen haku 20.2.2025				5	1

Vilkan (2023, 33–34) mukaan systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tutkimusaineistona tulisi käyttää vain vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita, mutta kuvaillevan kirjallisuuskatsauksen aineistoksi soveltuu myös niin sanottu ”harmaa kirjallisuus”. Harmaalla kirjallisuudella tarkoitetaan julkaisuja, jotka eivät ole käyneet läpi varsinaista vertaisarviointiprosessia, esimerkkinä opinnäytteet ja julkisyhteisöjen ja asiantuntijaorganisaatioiden raportit tai selvitykset. Sisällön rikastamiseksi ja mahdollisimman laajan kokonaiskuvan saamiseksi päädyin ottamaan mukaan katsukseen määriteltyjen laatukriteerien ulkopuolelta vielä yhden YAMK-opinnäytetyön sekä yhden ammatillisen lehden artikkelin, joissa oli kuvattuna suomalaisia käytäntöjä ja kokemuksia kiintymyskeskeisistä menetelmistä. Tarkemmat tiedot analyysiin valituista aineistoista ovat liitteenä (ks. liite 1).

5.3 Aineiston analyysi

Kirjallisuuskatsauksen aineisto analysoitiin sisällönanalyysia käyttäen. Elon ym. (2022, 215–216) mukaan sisällönanalyysi on laadullisissa tutkimuksissa laajalti käytetty analyysimenetelmä, jota voi toteuttaa joko teorialähtöisesti, aineistolähtöisesti tai molempia tapoja yhdistellen. Teorialähtöisessä analyysissä tutkija laatii aiemman teorian pohjalta rungon, joka ohjaa luokittelua, kun taas aineistolähtöisessä analyysissä ei ole ennalta määritettyä runkoa luokitteluun, vaan tutkija muodostaa alaluokat, yläluokat ja pääluokat itse aineiston löydösten perusteella (Elo ym. 2022, 218–219; Tuomi & Sarajärvi 2024, 110–111). Valitsin analyysimenetelmäksi aineistolähtöisen sisällönanalyysin, sillä se soveltuu laajojenkin tekstiaineistojen analysointiin sekä tutkittavan ilmiön kokonaiskuvan hahmottamiseen ja ymmärtämiseen.

Analysoinnin tarkoituksena on etsiä vastauksia tutkimuskysymyksiin, järjestää aineisto ja koota yhteenvetoa aineistossa esiintyvistä teemoista. Tämä edellyttää huolellista aineistoon perehtymistä sekä kriittistä arviointia tutkimuskysymyksiin peilaten. Aineiston järjestämisessä hyödynnetään koodausta sekä luokittelua. (Niela-Vilen & Hamari 2016, 30–31; Elo ym. 2022, 219–221; Tuomi & Sarajärvi 2024, 104–108.) Tässä kirjallisuuskatsauksessa analysoitavia tekstiaineistoja oli yhteensä kymmenen: seitsemän tutkimusartikkelia, yksi väitöskirja, yksi YAMK-opinnäytetyö sekä yksi ammatillisen lehden artikkeli.

Tuomi ja Sarajärvi (2024, 122–127) jäsentävät aineistolähtöisen analyysin kolmivaiheiseksi prosessiksi: aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely, sekä abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Ensimmäisessä vaiheessa koodasin aineistot eli merkitsin eri väreillä yli-viivaten tekstistä ilmaisuja (lauseita tai virkkeitä), jotka sisälsivät tutkimukseni kannalta merkityksellistä tietoa, eli kuvasivat joko DDP-menetelmän vaikutuksia tai kiintymyskeskeisiä toimintatapoja. Tämän jälkeen luetteloin merkityt ilmaisut Word-tiedostoon. Tiivistin alkuperäisilmaisut pelkistetyiksi ilmaisuiksi, jonka jälkeen ryhmittelin samankaltaisia asioita kuvaavat pelkistetyt ilmaisut alaluokiksi. Analysoitavaa aineistoa kertyi valtava määrä, mutta taulukossa 3 (s. 21) on kuvattuna näytteenomaisesti esimerkki tästä vaiheesta.

Taulukko 3. Esimerkki ilmaisujen pelkistämisestä ja luokittelusta

Alkuperäisilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka
"the sessions being child-led"	Terapiaistunnot ovat lapsijohtoisia	Lapsentahtisuus
"the adults were accepting that [child] did not want to talk about feelings"	Lasta ei pakoteta puhumaan tunteista	Lapsentahtisuus
"the adults did not coerce children into deep conversations they were not ready for"	Lasta ei pakoteta asioihin, joihin hän ei ole vielä valmis	Lapsentahtisuus
"the adults easily shifted into doing something more playful and regulating to re-establish safety"	Turvan palauttamiseksi aikuinen vaihtaa aihetta johonkin leikkisämpään	Lapsentahtisuus
"they moved skillfully between lightness and depth using curiosity"	Aikuinen liikkuu kepeiden ja syvien aiheiden välillä uteliaisuutta hyödyntäen	Lapsentahtisuus
"the open and engaged stance of the adults was fundamental in creating trust"	Aikuisen avoin ja sitoutunut asenne on tärkeä luottamuksen luomiseksi	Aikaa ja sitoutumista vaativa prosessi
"oma rauhallinen tunnetilani vakauttaa myös lapsen tunnetilaa"	Edellyttää aikuiselta oman tunnetilan säätelyä ja rauhallisuutta	Aikaa ja sitoutumista vaativa prosessi
"Vanhemmuuden taidoissa tuli lähes poikkeuksetta esiin lapsen kehityksellisten haasteiden näkeminen, johon perhehoitajan tulee suhteuttaa omaa toimintaansa. Lapselta ei voida odottaa ikätasonmukaista käytöstä, koska taidot ja valmiudet eivät useinkaan kohtaa"	Aikuisen on huomioitava lapsen kehityksellinen taso; lapselta ei voida odottaa ikätason mukaista käytöstä, koska taidot ja valmiudet eivät välttämättä vastaa ikätasoa	Aikaa ja sitoutumista vaativa prosessi
"[a parent] highlights that the therapeutic process takes time, linking back to the idea that there is no 'quick fix' for attachment difficulties"	Prosessi vie aikaa; kiintymyssuhdeongelmiin ei ole olemassa 'pikaratkaisua'	Aikaa ja sitoutumista vaativa prosessi

Seuraavaksi ryhmittelin samankaltaisista alaluokista yläluokkia, jotka nimesin sisältöä kuvaavilla otsikoilla. Yläluokista muodostin edelleen pääluokkia. Taulukossa 4 (s. 22) on kuvattuna esimerkki tästä vaiheesta.

Taulukko 4. Esimerkki ala-, ylä- ja pääluokkien muodostamisesta

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Lapsentahtisuus	Lapsen kanssa työskente- lyn lähtökohdat	Kiintymyskeskeiset toiminta- tavat lapsen tai nuoren kanssa työskennellessä
Aikaa ja sitoutumista vaativa prosessi		
Traumatietoinen ajattelutapa		
Kasvattajien tietoisuuden lisääminen	Psykoedukaatio	Kiintymyskeskeiset toiminta- tavat kasvattajan kanssa työskennellessä
Kasvattajien ymmärryksen lisääminen		
Ammattilaisen esimerkki	Mallintaminen	
Ammattilaisen tuki		
Ammattilaisen asenne	Sensitiivisyys	
Ammattilaisen vuorovaikutus		

Näin tuloksiksi muodostui neljä tarkasteltavaa teemaa: *DDP-menetelmän vaikutukset lapseen tai nuoreen, DDP-menetelmän vaikutukset kasvattajaan ja suhteeseen, kiintymyskeskeiset toimintatavat lapsen tai nuoren kanssa työskennellessä sekä kiintymyskeskeiset toimintatavat kasvattajan kanssa työskennellessä*. Avaan nämä tulokset luvussa 6 ja tulosten perusteella muodostamani johtopäätökset luvussa 7.

6 TULOKSET

Tässä luvussa esitetään yhteenveto aineiston analyysin tuloksista. Tuloksia tarkastellaan tutkimuskysymyksiin peilaten. Tulokset on luokiteltu neljään teemaan, joista jokainen esitellään omassa alaluvussa. Pääteemat jakautuvat edelleen alateemoihin, jotka esitetään alalukujen sisällä väliotsikoituina. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen *Millaisia vaikutuksia DDP-menetelmän käytöllä on todettu?* liittyvät tulokset esitetään alaluvuissa 6.1 ja 6.2. Toiseen tutkimuskysymykseen *Kuinka kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan hyödyntää erityisen tuen lasten ja nuorten kanssa työskentelyssä?* liittyvät tulokset esitetään alaluvuissa 6.3 ja 6.4.

Tarkastelin DDP-menetelmän käytön vaikutuksia lapsen tai nuoren kannalta, kasvattajan kannalta sekä lapsen ja kasvattajan välisen suhteen kannalta.

Tarkastelemani aineiston tutkimukset kohdistuivat DDP-menetelmän eri toteutusmuotoihin - osa varsinaiseen terapiaan ja osa ryhmäohjelmiin. Suurin osa aineistosta oli laadullisia tutkimuksia, joiden tiedot oli kerätty haastatteluin, ja osa tutkimuksista oli monimenetelmällisiä. Lisäksi tarkastelemani aineisto sisälsi artikkeleita, joissa oli kuvattu kiintymykseskeistä lähestymistapaa erilaisissa toimintaympäristöissä. Tarkemmat tiedot analyysiin valituista aineistoista ovat liitteenä (ks. liite 1). Aineistossa käytettiin tutkimusten kohderyhmän mukaan lasten kasvattajista vaihtelevia termejä (vanhempi, adoptiovanhempi, sijaisvanhempi, omahoitaja), mutta tulosten raportoinnissa käytän yhtenäisyyden ja selkeyden vuoksi termiä kasvattaja. Myös aineistosta nousseita kiintymykseskeisen toimintatavan elementtejä tarkastelen sekä lapsen tai nuoren kanssa työskentelyn näkökulmasta, että kasvattajan kanssa työskentelyn näkökulmasta.

6.1 DDP-menetelmän vaikutukset lapseen tai nuoreen

Kasvattajien lapsissa havaitsemat myönteiset vaikutukset

DDP-menetelmän nähtiin luovan pohjaa tasapainoisemmalle elämälle ja edistävän lasten kehitystä monin tavoin. Lähes kaikki kasvattajat raportoivat havainneensa positiivisia muutoksia lasten olemuksessa ja käyttäytymisessä. Vaikutukset näkyivät useilla elämän osa-alueilla. Kasvattajien mielestä lapset olivat avoimempia ja rauhallisempia (Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019). Lapset myös nukkuivat paremmin (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Lasten epätoivottu käyttäytyminen, aggressiivisuus ja tunne-elämän ongelmat vähenivät (Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Burch ym. 2023; Jokelainen & Kollin 2022). Lasten vertaisongelmien arvioitiin vähentyneen merkittävästi ja ihmissuhteiden kohentuneen huomattavasti (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Burch ym. 2023; Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajat arvioivat lasten oireilua useilla eri mittareilla ja vaikka suurin osa muutoksista tapahtui myönteiseen suuntaan, hyperaktiivisuusoireet eivät kasvattajien mielestä muuttuneet (Staines ym. 2019) ja osalla lapsista rajojen kokeilua esiintyi edelleen (Jokelainen & Kollin 2022).

Lasten taitojen ja hyvinvoinnin lisääntyminen

DDP-menetelmässä keskeistä on lapsen turvan tunteen vahvistaminen. Esimerkiksi terapiassa tätä pyrittiin edistämään huolehtimalla lapsen perustarpeista. Terapeutit panostivat erityisesti istuntojen aloitukseen ja lopetukseen toteuttamalla lapsille tuttuja ja mieluisia rituaaleja sekä tarjoamalla lapsille usein juomia ja välipaloja. Lapset kuvailivat juomien ja välipalojen saamisen olleen heille merkityksellistä, sillä siitä tuli tunne, että heistä välitetään ja huolehditaan. He tunsivat olonsa rentoutuneeksi, kun saivat janon ja nälän tyydytettyä. (Christopher 2024.) Tutkimuksissa todettiin lasten psyykkisen hyvinvoinnin kohentuneen: lasten emotionaalinen ahdistus väheni, heistä tuli ulospäinsuuntautuneempia ja heistä tuntui turvallisemmalta ilmaista itseään (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Christopher 2024).

Narratiivisen työskentelyn myötä lasten oma elämäntarina selkeytyi ja syyllisyyden tunne väheni, kun he ymmärsivät ongelmien kumpuavan syvemmältä taustoista (Jokelainen & Kollin 2022). Lapset oppivat hyväksymään itsensä sekä luottamaan, että myös kasvattajat hyväksyvät heidät sellaisina kuin he ovat, rakastavat heitä, ovat tukena ja pysyvät vierellä kaikesta huolimatta (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Lasten itsetuntemus lisääntyi ja itsetunto koheni (Jokelainen & Kollin 2022). Myös lasten sosioemotionaalisissa taidoissa raportoitiin useita myönteisiä muutoksia: lasten sosiaaliset ja tunnesäätelyn taidot kehittyivät sekä empatiakyky ja harkintakyky lisääntyivät (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022).

Menetelmän haasteet lasten näkökulmasta

DDP-menetelmän vaikutukset lapsiin olivat enimmäkseen myönteisiä, mutta aineistoista nousi esiin myös muutamia haasteita. Osalle lapsista terapiaistunnot olivat uuvuttavia (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Koska lapset eivät välttämättä olleet aiemmin tottuneet turvallisiin ja emotionaalisesti virittäytyneisiin aikuisiin, intensiivinen vuorovaikutus ja yhteinen virittyminen tuntui heistä aluksi oudolta (Staines ym. 2019; Christopher 2024). Terapeutit havaitsivat, että osa lapsista suhtautui heihin aluksi varautuneesti ja epäilevästi ja luottamuksen rakentaminen oli hidasta (Christopher 2024). Myös osa kasvattajista

raportoiti, että muutokset heidän vuorovaikutuksessaan ja kasvatustyyliissään aiheuttivat lapsissa hämmennystä ja epäluottamusta (Staines ym. 2019).

6.2 DDP-menetelmän vaikutukset kasvattajaan ja suhteeseen

Menetelmän edut kasvattajien näkökulmasta

Ryhmäohjelmiin osallistuneet kasvattajat kuvailivat ryhmän ilmapiiriä turvalliseksi, kannustavaksi, tuomitsemattomaksi ja hyväksyväksi. Ryhmän ilmapiiri edisti avoimuutta sekä rehellisyyttä. Kasvattajille tuli tunne, että he eivät ole yksin, heitä kuunnellaan ja heitä arvostetaan. Yhteisöllisyys ja vertaistuki auttoivat normalisoimaan kokemuksia sekä vähensivät yksinäisyyttä, itsesyytöksiä ja häpeän tunnetta. (Crompton ym. 2022; Hewitt ym. 2018.)

Ryhmä tarjosi kasvattajille uusia strategioita ja työkaluja kasvatustehtävään (Hewitt ym. 2018; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajat kuvailivat DDP:n olevan aivan erilainen, kuin muut aiemmin kokeillut menetelmät - eräs kasvattaja kuvasi kokeneensa suorastaan ”heureka-hetken” (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Kasvattajien mielestä PACE- ja PLACE-asenteiden omaksuminen auttoi ymmärtämään ja tukemaan lasta paremmin sekä rakentamaan turvallisuutta ja luottamusta (Hewitt ym. 2018; Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019).

Kasvattajien taitojen ja hyvinvoinnin lisääntyminen

DDP-menetelmän myötä kasvattajat havaitsivat merkittävää kehitystä omassa kasvatustaidoissaan: lisääntynyt reflektiokyky, parempi mentalisaatiokyky, parempi kyky hallita konflikteja, lisääntynyt empatiakyky ja paremmat tunnesäätelytaidot (Hewitt ym. 2018; Gibbons ym. 2019; Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Myös kasvattajien tietoisuuden ja ymmärryksen vahvistumista korostettiin useissa tutkimuksissa: lisääntynyt tietoisuus haastavan käyttäytymisen syistä, traumaista ja kaltoinkohtelun vaikutuksista lapsen kehitykseen sekä lisääntynyt ymmärrys kiintymyssuhdeteoriasta, kiintymysongelmista, tunnereaktioista ja niiden vaikutuksista toisiin (Hewitt ym. 2018; Gibbons ym. 2019; Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019).

Tietojen ja taitojen kehittymisen seurauksena kasvattajat pystyivät suhtautumaan lasten käyttäytymiseen rauhallisemmin, johdonmukaisemmin, uteliaammin ja hyväksyvämmiin. Kasvattajat myös tunsivat selviävänsä paremmin haastavista vuorovaikutustilanteista, pystyvänsä tarkastelemaan lasten käytöstä eri näkökulmista, kykenevänsä ottamaan vastaan kaikenlaisia tunnetiloja lähtemättä itse tunnereaktioihin mukaan sekä pystyvänsä pysähtymään ja pohtimaan sen sijaan, että tekisi heti väärän johtopäätöksen lapsen käytöksestä (Gibbons ym. 2019; Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajat ilmaisivat halunsa ylläpitää oppimaansa ja jatkaa vanhemmuustaitojen kehittämistä (Hewitt ym. 2018).

Kasvattajat raportoivat merkittäviä muutoksia myös omassa hyvinvoinnissaan. Useissa tutkimuksissa esiin nousseita myönteisiä muutoksia olivat itsevarmuuden, itseluottamuksen ja minäpystyvyyden vahvistuminen sekä seesteisyyden lisääntyminen (Gibbons ym. 2019; Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajat kuvasivat DDP:n tuoneen voimavaroja kokonaisvaltaisesti omaan jaksamiseen: he jaksoivat paremmin tukea lapsia sekä suhtautua haasteisiin positiivisemmin ja kärsivällisemmin (Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajat pystyivät olemaan itseään kohtaan armollisempia ja hyväksyvämpiä: oman tunne-elämän hyväksyminen vahvistui, syyllisyyden tunne väheni eivätkä he vaatineet itseltään täydellisyyttä, vaan totesivat että ”riittävän hyvä riittää” (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Lisäksi kasvattajat kuvasivat ryhmäohjelman herättäneen heissä voimakasta toivon tunnetta tulevasta: he olivat saaneet uusia taitoja ja itseluottamusta vastata uusiin haasteisiin eivätkä antautuisi turhautumisen ja toivotonmuuden tunteille (Hewitt ym. 2018; Wingfield & Gurney-Smith 2019).

Lapsen ja kasvattajan välisen suhteen vahvistuminen

Kasvattajat kuvasivat DDP-menetelmän mahdollistaneen turvallisen ja luottamuksellisen suhteen rakentamisen lapsiin. Tätä edistivät vuorovaikutuksen laadun parantuminen ja vuorovaikutuksen säröjen korjaaminen (Jokelainen & Kollin 2022) sekä yhteiset harjoitteet, joissa lapsi joutui fyysisesti päästämään irti jostakin ja luottamaan, että kasvattaja ottaa hänet kiinni (Wingfield & Gur-

ney-Smith 2019). Yhdessä vietetty aika ja fyysisen hoivan tarpeen tyydyttäminen lähensivät lapsen ja kasvattajan suhdetta (Jokelainen & Kollin 2022). Kasvattajan osallistuminen lapsen terapiaistuntoihin mahdollisti kasvattajan ja lapsen välisen yhteyden vahvistamisen sekä yhteisen tunteiden säätelyn ja käsittelyn turvallisessa ympäristössä. Emotionaalisesti virittyneen yhteyden myötä lapset kokivat, että heidän emotionaaliset tarpeensa tulivat tyydyttyiksi ilman, että heidän tarvitsi ilmaista niitä sanallisesti. Yhteiset pelit ja leikit olivat lasten mielestä hauskoja ja he alkoivat nauttia huomiosta ja yhdessäolosta. (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Christopher 2024.)

Menetelmän haasteet kasvattajien näkökulmasta

Tutkimuksista nousi esiin myös joitakin näkemyksiä menetelmän haasteellisuudesta. DDP-terapiaistuntoja kuvattiin emotionaalisesti raskaiksi ja osa kasvattajista suhtautui epäilevästi siihen, miten DDP voisi auttaa heitä. Menetelmä vaati kasvattajilta avoimuutta, sitoutumista ja luottamusta. Osalle kasvattajista oman kiintymyssuhdehistorian tunnustaminen oli vaikeaa ja yhteiset harjoitteet tuntuivat aluksi oudoilta ja epämukavilta (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Osa kasvattajista kuvaili, kuinka toisinaan itsehillintä oli vaikeaa sekä väsyneenä ja kuormittuneena PACE-asenteen toteuttaminen tuntui haastavalta, mutta voimavarojen ollessa kunnossa vaativatkin tilanteet sujuivat helpommin (Jokelainen & Kollin 2022).

6.3 Kiintymyskeskeiset toimintatavat lapsen tai nuoren kanssa työskennellessä

Lapsen kanssa työskentelyn lähtökohdat

Kiintymyskeskeisen työskentelyn keskeiseksi lähtökohdaksi aineistoista nousi lapsentahtisuus. Lasta ei pakoteta asioihin, joihin hän ei ole valmis. Lasta ei pakoteta puhumaan vaikeista tunteista. Aikuisen tehtävänä on säädellä vuorovaikutusta tasapainottelemalla kevyempien ja vakavampien aiheiden välillä. (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Christopher 2024.) Aikuisen tulee pyrkiä näkemään lapsen käytöksen taakse ja ymmärtämään, mitkä tekijät, esimerkiksi aiemmat traumat, voivat laukaista oireilun (Macdonald & Gillespie 2023).

Lasta autetaan tunnistamaan, sanoittamaan, ilmaisemaan ja säätelemään tunteita (Macdonald & Gillespie 2023; Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019).

Kiintymyskeskeisen työskentelyn tärkeänä elementtinä mainittiin yhteyden ja vuorovaikutuksen katkosten korjaaminen. Aikuinen ei ohita tai pyri poistamaan lapsen vaikeita tunteita, vaan on läsnä ja tukee lasta niiden läpikäymisessä. (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022.) Aikuisen tulee osoittaa, että hän kestää lapsen voimakkaitakin tunteita, eivätkä ne johda yhteyden katkeamiseen tai lapsen hylkäämiseen, näin lapselle tarjotaan korjavia kokemuksia (Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019). Kiintymyskeskeinen työskentely nähtiin aikaa ja sitoutumista vaativana prosessina - kiintymyssuhdeongelmiin ei ole olemassa pikaratkaisua (Wingfield & Gurney-Smith 2019). Tärkeää on huomioida lapsen kehityksellinen taso ja soveltaa toimintaa ikätasoon sopivaksi; lapselta ei voida odottaa kronologisen iän mukaista käytöstä, koska lapsen taidot ja valmiudet eivät välttämättä vastaa kyseistä ikätasoa (Jokelainen & Kollin 2022). Työskentely edellyttää aikuiselta avoimuutta, sitoutumista, rauhallisuutta ja omien tunnetilojen säätelyä (Macdonald & Gillespie 2023; Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019; Christopher 2024).

Turvan tunteen vahvistaminen

Lapsen turvan tunteen vahvistamisessa lähtökohtana on turvallisen ympäristön luominen (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Macdonald & Gillespie 2023). Myös laitosympäristössä työskennellessä tulisi pyrkiä luomaan tavallista, kodikasta ja lämmintä ilmapiiriä. Kodikkuutta luodaan sisustuksella, lasten henkilökohtaisilla tavaroilla, leluilla, valokuvilla sekä kodinomaisilla rutiineilla. Sijais- huollon laitoksen työntekijät kertoivat pyrkivänsä luomaan lapsille kokemuksen siitä, että he ovat rakastettavia, rakastettuja ja aikuiset pitävät heidät turvassa. Työntekijät kuvailivat kohtelevansa lapsia siten, kuin kohtelisivat omia lapsiaan - suhteisiin kuului sekä verbaalisia että non-verbaalisia kiintymyksen osoituksia. (Macdonald & Gillespie 2023.)

Lapsen turvan tunnetta edistävät aikuisten ohjaamat selkeät rutiinit ja struktuurit, ennakoitavuus, johdonmukaisuus, selkeät rajat sekä loogiset syy-seuraussuhteet (Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019). Myös samanlaisina toistuvien yhteisten rituaalien todettiin rakentavan turvaa ja luottamusta (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Christopher 2024; Tanskanen & Piironen 2019). Esimerkiksi terapiaistunnot saatettiin aloittaa ja lopettaa tutulla toiminnolla. Rituaalit ovat ennustettavia, rauhoittavia, lohduttavia ja yhteyttä rakentavia. Rituaalit luodaan yksilöllisesti ja ne saavat lapsen tuntemaan, että hän on tärkeä. Joidenkin lasten kohdalla terapeutti antoi peleissä aina lapsen voittaa - tämä rituaali auttoi viestimään lapselle, että hän on kehujen ja juhlimisen arvoinen tavalla, jota lapsi saattoi sietää paremmin, kuin suoraa huomiota ja kehumista. (Christopher 2024.)

PACE-asenne

Useissa tutkimuksissa PACE-asenne nähtiin toimivana välineenä luoda yhteyttä lapsen ja aikuisen välille sekä rakentaa hyvä ja luottamuksellinen suhde (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Macdonald & Gillespie 2023; Christopher 2024; Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019). Leikkisyys tarjosi mahdollisuuksia uusiin kokemuksiin, oppimiseen, lapsen vahvuuksien löytämiseen, iloon ja hauskanpitoon sekä yhteyteen palaamiseen vuorovaikutuksen katkosten jälkeen. Aikuisen kepeä ja leikkisä asenne vähensi lasten vaurautuneisuutta ja ahdistuneisuutta. Hyväksyvä aikuinen ajattelee, että käytöksestä huolimatta jokainen lapsi tarvitsee välittämistä sekä hyväksyviä sanoja ja eleitä, kuten halauksia. Lapsen käytös ja lapsi hyväksytään sellaisena kuin hän on; lapsen taustat ja vaikeatkin tunteet hyväksytään sen sijaan, että yritettäisiin korjata niitä. Aikuiset suhtautuivat lapseen uteliaasti ja tutkivasti. On tärkeää, että aikuinen osoittaa kiinnostusta myös lapsen arkisiin kokemuksiin, ei vain traumahistoriaan. Uteliaisuutta hyödynnettiin elämäkerrallisessa työskentelyssä, jonka tarkoituksena oli perehtyä lasten menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen, jotta heitä voitaisiin ymmärtää paremmin. Empatian ja myönteisen vuorovaikutuksen merkitystä korostettiin. Aikuiset kuvailivat haluaansa tarjota lapsille iloa, myötätuntoa, lämpöä ja kuulluksi tulemisen kokemuksia, joita lapset eivät ehkä aiemmin ole saaneet kokea. (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Macdonald & Gillespie 2023; Christopher 2024; Jokelainen & Kollin 2022; Tanskanen & Piironen 2019.)

Hoivaavat, toiminnalliset ja narratiiviset menetelmät

Kiintymyskeskeisen työskentelyn kuvailtiin sisältävän runsaasti erilaisia hoivaavia ja toiminnallisia menetelmiä. Lapsia hoivattiin miellyttävillä aistielämyksillä ja fyysisellä kosketuksella: silittämällä, kampaamalla hiuksia sekä hieromalla kosteusvoidetta käsiin ja jalkoihin (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Jokelainen & Kollin 2022). Lapsia hoivattiin myös tarjoamalla heille juomia ja välipaloja. Terapeutit kuvailivat, kuinka osa lapsista saattoi aluksi suhtautua epäilevästi juomien ja välipalojen tarjoamiseen, ja lasten oppiminen hyväksymään juomat ja välipalat nähtiin merkinä turvallisuuden ja luottamuksen kehittymisestä (Christopher 2024).

Työskentelyyn yhdistettiin usein myös fyysinen aktiivisuus ja sen säätely esimerkiksi pelien ja leikkien (Jokelainen & Kollin 2022) sekä rentoutumistekniikoiden harjoittelun (Macdonald & Gillespie 2023) muodossa. Terapeutit ohjasivat kasvattajille fyysisiä harjoitteita, joiden tarkoituksena oli auttaa lasta kehittämään luottamusta kasvattajaan: lapsen tuli esimerkiksi hypätä tyynyltä ja aikuisen ottaa hänet turvallisesti kiinni (Wingfield & Gurney-Smith 2019).

Työskentely sisälsi paljon terapeuttista vuorovaikutusta ja narratiivisia menetelmiä, joiden tarkoituksena oli lapsen eheän elämäntarinan muodostaminen (Macdonald & Gillespie 2023; Jokelainen & Kollin 2022). Menneisyydestä, traumaista ja niiden herättämistä tunteista puhuminen oli useille lapsille vaikeaa. Tässä terapeutit käyttivät apuvälineinä erilaisia lelufiguureja, joiden avulla ikään kuin näyteltiin erilaisia tilanteita ja keskustelua käytiin leluhahmojen välityksellä. Terapeutit käyttivät lasten ja kasvattajien kanssa myös ”talking for children”- ja ”talking about children” -menetelmiä, joiden tarkoituksena oli, että lapsen puolesta puhuminen tai lapsesta puhuminen kolmannessa persoonassa tuntuivat lapsesta siedettävämiltä, kuin suora vuorovaikutus hänen kanssaan. (Christopher 2024.)

6.4 Kiintymyskeskeiset toimintatavat kasvattajan kanssa työskennellessä

Psykoedukaatio

Kasvattajat kuvailivat, että toisin kuin muut heidän kokeilemansa menetelmät, DDP otti heidät aktiivisesti mukaan prosessiin. Kasvattajien tietoisuus ja ymmärrys lasten haastavaan käyttäytymiseen ja kiintymysongelmiin johtavista tekijöistä lisääntyi. Kasvattajien kehittyneen ymmärryksen ja mentalisaatiokyvyn nähtiin vähentävän kasvattajien epäonnistumisen tunteita. Ymmärryksen lisääntyminen vahvisti motivaatiota ja sitoutumista työskentelyyn. (Staines ym. 2019; Crompton ym. 2022.) Kasvattajien mielestä lapsille opetetut tunteiden säätelytekniikat olivat tehokkaita ja hyödyllisiä myös heille itselleen (Wingfield & Gurney Smith 2019).

Mallintaminen

PACE-asenteen mallintaminen kasvattajille todettiin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi (Wingfield & Gurney-Smith 2019; Tanskanen & Piironen 2019). Kasvattajat kertoivat, että terapeutin uteliaisuus auttoi lisäämään heidän uteliaisuuttaan lapsen mieltä kohtaan. Kasvattajat myös kuvailivat, kuinka terapeutin ”erillinen mieli” auttoi heitä ajattelemaan etenkin silloin, kun he tunnistivat tunteiden hämärtävän omaa ajattelukykyään. (Wingfield & Gurney-Smith 2019.)

Sensitiivisyys

Kasvattajien mukaan ammattilaisten tuomitsematon asenne auttoi heitä tuntemaan olonsa varmemmaksi omista taidoistaan ja vähensi syyllistymisen tunnetta. Kasvattajat arvostivat ystävällisiä, kuuntelevia ja sensitiivisiä ammattilaisia, jotka suhtautuvat heihin tutkivalla ja ymmärtäväisellä asenteella. (Crompton ym. 2022; Wingfield & Gurney-Smith 2019.) Ammattilaisten ja kasvattajien yhteistyösuhde nähtiin merkityksellisenä. Kasvattajat hyötyivät siitä, että ammattilaiset korostivat riittävän hyvää vanhemmuutta täydellisyyden tavoittelun sijaan ja normalisoivat kasvattajien kokemuksia. Tämä auttoi lievittämään kasvattajien itsesyytöksiä ja häpeän tunteita. (Crompton ym. 2022.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Mielestäni tutkimusaineistosta nousseet DDP-menetelmän vaikutukset olivat erittäin merkittäviä useastakin eri näkökulmasta tarkasteltuna. Kaikissa tarkastelemissani tutkimuksissa kuvattiin lasten tai kasvattajien raportoineen menetelmän hyödyistä. Sekä lasten että kasvattajien hyvinvointi ja sosioemotionaaliset taidot olivat kohentuneet useilla arviointimenetelmillä mitattuna. Pysin tarkastelemaan DDP-menetelmän vaikutuksia myös kriittisesti, mutta haasteita mainittiin melko vähäisesti. Esimerkiksi Wingfieldin ja Gurney-Smithin (2019) tutkimuksen mukaan osa kasvattajista oli kokenut menetelmän emotionaalisesti raskaana, mutta silti piti sitä kannattavana ja kaiken vaivan arvoisena. Christopherin (2024) tutkimuksen mukaan lapset olivat terapiaistuntojen jälkeen väsyneitä ja uupuneita, mikä on täysin ymmärrettävää.

Vaikka varsinaista DDP-terapiaa saavat tarjota vain siihen koulutetut ja sertifioidut ammattilaiset, jokainen voi omaksua terapeuttisen orientaation osaksi omaa ajatteluaan (Becker-Weidman 2013, 13–14). Tutkimusaineiston mukaan DDP-menetelmää on käytetty ja tutkittu eniten adoptio- ja sijaisvanhempien keskuudessa, mutta katsauksen tulosten perusteella siitä olisi varmasti hyötyä laajemminkin sosiaalipalveluissa, esimerkiksi lastensuojelun avohuollossa, perhetyössä, varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa – periaatteessa kaikessa lasten ja nuorten kasvatus- ja kuntoutustyössä.

Katsauksen perusteella DDP:n keskeisimmät elementit (intersubjektiivisuus, affektiivis-reflektiivinen dialogi ja PACE-asenne) ovat sovellettavissa useisiin työtehtäviin. Tulosten mukaan etenkin PACE-asennetta oli integroitu onnistuneesti erilaisiin lasten ja nuorten toimintaympäristöihin. Esimerkiksi Tanskanen ja Piironen (2019) kuvailivat PACE-asenteen soveltamista kuntouttavan opetuksen ympäristöön ja totesivat sen olleen tehokas väline erityisen tuen lasten oppimisen tukemiseen. He olivat havainneet käytännössä, kuinka lasten tunteiden säätelyn ja käsittelyn taitojen kehittyessä lapsilta vapautui energiaa uuden oppimiseen, ja lapset olivat vastaanottavaisempia uusille kokemuksille. Tämä yhdistyy myös tietoperustassa tarkastelemaani DDP:n teoria-perustaan, joka pohjautuu interpersoonalliseen neurobiologiaan sekä polyva-gaaliseen teoriaan (Hughes 2017).

Macdonald ja Gillespie (2023) puolestaan kuvailivat PACE-asenteen hyödyntämistä lastensuojeluyksikön arjessa. Yksikön lähestymistavassa yhdistyivät PACE-asenteen komponentit sekä traumaorientaatio. Yksikön toiminnan lähtökohtana oli turvallisen ympäristön ja ilmapiirin luominen. Henkilöstö pyrki osoittamaan lapsille aitoa välittämistä, lämpöä ja hyväksyntää. Lähestymistapa vastaa Goldingin (2014) ja Gardenhiren ym. (2019) näkemyksiin turvallisen kasvu-ympäristön merkityksestä lasten vakauttamisessa.

Positiivisena huomiona tutkimuksista nousi esiin useita kiintymyskeskeisyyteen perustuvia elementtejä, joita kuka vain lasten ja nuorten parissa työskentelevä ammattilainen voi toteuttaa: hoiva, ruoka, struktuurit, leikit, pelit, toiminnallisuus ja narratiivisuus. Jokainen lapsi tarvitsee kahdenkeskistä aikaa aikuisen kanssa; yksilöllistä huomiota sekä kokemuksia nähdä ja kuulla tulemisesta. Kuten Christopher (2024) totesi, perustarpeista huolehtiminen on erityisen tärkeää lapsille, joiden hoivaa ja esimerkiksi ravitsemusta on aiemmin laiminlyöty. Macdonald ja Gillespie (2023) sekä Wingfield ja Gurney-Smith (2019) korostivat myös fyysisen aktiivisuuden ja leikkisyyden tarjoamia mahdollisuuksia muodostaa emotionaalinen yhteys lapseen. Toiminnallisuuden ohella lapsi voi esimerkiksi oppia ottamaan kasvattajalta vastaan turvallista läheisyyttä ja kosketusta. Näitä elementtejä voisi hyödyntää laajemminkin kaiklaisessa ohjaustyössä – aina lapsentahtisuus huomioiden.

Vaikka sosiaalipalvelun asiakkaana olisi ensisijaisesti lapsi tai nuori, näkisin myös vanhempainohjauksen tarpeellisenä osana kokonaisvaltaista työskentelyä. Tähän sisältyvät esimerkiksi Zilbersteinin (2014) esiin nostama psykoedukaatio eli tiedon välittämisen avulla ymmärryksen lisääminen, sekä Becker-Weidmanin (2013, 27) painottama mallintaminen. Mallintaminen edellyttää kasvattajien kanssa työskentelevältä ammattilaiselta herkkyyttä tunnistaa lapsen tarpeiden lisäksi myös kasvattajien tarpeita, sillä kasvattajien voi olla hankala osoittaa kiintymystä lapselle, mikäli eivät itse ole kokeneet sitä toisilta. Täten ammattilaisen tulisi osoittaa myös kasvattajia kohtaan hyväksyntää ja empatiaa. Samat teemat nousivat esiin analyysini tuloksissa; psykoedukaatio, mallintaminen ja sensitiivisyys näyttäytyivät tärkeimpinä kiintymyskeskeisinä elementteinä kasvattajien kanssa työskenneltäessä.

Kuten Golding (2014) ja Palomaa (2021) kuvailivat, kompleksisia kiintymyssuhdetraumoja kokeneiden lasten voi olla vaikea ottaa vastaan myönteistä huomiota ja hoivaa, koska he eivät ole aiemmin välttämättä tottuneet sellaiseen. Tämän seurauksena lapsi saattaa torjua tai sabotoida kasvattajan tarjoamat keuhut ja hellyydenosoitukset, mikä herkästi johtaa kasvattajan turhautumisen ja epäonnistumisen tunteisiin. Analyysini tulosten mukaan tietoisuuden ja ymmärryksen vahvistaminen sekä ammattilaisen tuomitsematon asenne ja sensitiivinen vuorovaikutus auttoivat lievittämään kasvattajien häpeän ja syyllisyyden tunteita (Staines ym. 2019; Wingfield & Gurney-Smith 2019; Crompton ym. 2022). Tulosten perusteella näkisin kiintymyskeskeiseen vanhemmuuden periaatteisiin (Golding 2014) pohjautuvan kiintymyskeskeisen toimintatavan vahvistamisen tärkeänä kaikenlaisten perheiden kanssa työskennellessä.

8 POHDINTA

Tässä luvussa pohdin opinnäytetyön tavoitteiden toteutumista ja omaa oppimisprosessiani. Pohdin prosessin johdosta mieleeni nousseita jatkokehittämissaihteita. Lisäksi pohdin opinnäytetyön eettisyyttä, luotettavuutta ja niihin vaikuttaneita tekijöitä.

8.1 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön tuloksena syntyi kuvaileva katsaus DDP-menetelmän vaikutuksista sekä siitä, miten kiintymyskeskeistä toimintatapaa voidaan hyödyntää sosiaalialan työssä lasten, nuorten ja perheiden kanssa. Aihe oli erittäin mielenkiintoinen ja mitä enemmän siihen perehdyin, sitä tärkeämmäksi kiintymyskeskeisyyden merkitys kasvoi. Pääsin syventämään tietouttani ja ymmärrykseni lasten, nuorten ja perheiden moninaisista tarpeista lisääntyä. Hämmentävää oli, kuinka vähän aiheesta löytyi suomalaista tutkimusta. Aineistonhaku osoittautui haastavaksi, mutta lopulta onnistuin kokoamaan tarvittavan määrän tutkimuslähteitä, joista suurin osa oli ulkomaalaisia. Erityisen tuen lapset ja nuoret ovat hyvin moninainen asiakasryhmä, jonka tuen tarpeita on hankala määrittellä yksiselitteisesti. Tästä johtuen katsauksen tiedonhakua ei rajattu esimerkiksi mihinkään tiettyyn yksittäiseen diagnoosiin. Erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria kohdataan hyvin todennäköisesti kaikissa sosiaali-, terveys- ja

kasvatusalan palveluissa: esimerkiksi neuvolat, varhaiskasvatus, koulut, oppilashuolto, nuorisotyö, perhepalvelut ja lastensuojelu.

Alkuperäisenä tutkimuskohteena olivat erityisen tuen lapset ja nuoret, mutta oppinäytetyön edetessä huomioni kiinnittyi yhä enemmän myös kasvattajien kanssa työskentelyyn, jota tutkimuksissa myös tuli ilmi. Analyysin tuloksena kiintymyskeskeisestä toimintatavasta muodostuikin kaksi teemaa, sillä halusin nostaa lasten ja nuorten kanssa työskentelyn rinnalle myös heidän kasvattajiensa kanssa työskentelyn. Aiempien opintojeni ja harjoittelujaksojeni myötä itselleni on kirkastunut ajatus siitä, että mikäli pyrkimyksenä on vaikuttaa lapsen tai nuoren hyvinvointiin, tulee ensin vaikuttaa kasvattajien hyvinvointiin. Perhe on kuitenkin lapsen tärkein kasvuympäristö ja systeemi, jonka kaikilla osilla on vaikutusta toisiinsa.

Kiintymyssuhteet ja kiintymyskeskeisyys ovat saaneet minut pohtimaan myös eettisiä kysymyksiä. Mitä siitä seuraa, jos lapsi on oppinut rakentamaan turvallista kiintymystä ja luottamaan ammattilaiseen, jonka kanssa työskentely päättyykin tietyn ajanjakson kuluttua? Onko lapsen edun mukaista rakentaa kiintymyssuhdetta aikuisiin, jotka eivät jää lapsen elämään pysyvästi? Gardenhiren ym. (2019) mukaan kompleksisiin ongelmiin ei ole täydellistä ratkaisua, mutta he kehottavat huomioimaan, että minkä tahansa pituinen aika turvallisessa ympäristössä joka tapauksessa tukee lapsen tervettä kasvua ja kehitystä - jokainen hyvä kohtaaminen edistää turvan ja luottamuksen rakentumista.

8.2 Jatkokehittämisaiheet

Yksi mielenkiintoinen teema oli neuropsykiatristen haasteiden ja traumojen yhteys. Boodoo ym. (2022) ilmaisivat huolensa ADHD-diagnoosien kasvavista määristä Yhdysvalloissa. He pohtivat jopa ylidiagnosoinnin mahdollisuutta ja esittivät näkemyksen, jonka mukaan traumoihin liittyviä häiriöitä saatetaan virheellisesti diagnosoida ADHD:ksi. Aihe on myös suomalaisessa yhteiskunnassa ajankohtainen. Kiintymyskeskeiseen kasvatukseen perehtyessäni minulle vahvistui ajatus, että kaikki lapset ja nuoret hyötyisivät siihen panostamisesta. Häiriöiden diagnosointi toki kuuluu terveysalan asiantuntijoille, mutta pohdin, olisiko kiintymyskeskeisen tietouden ja ymmärryksen lisäämiseen

syytä panostaa enemmänkin laitostyön lisäksi myös ehkäisevässä työssä, esimerkiksi koulun ja sosiaalialan ammattilaisten yhteistyötä lisäämällä ja osamista yhdistämällä? Jokainen lapsi ja nuori tarvitsee kohdatuksi, nähdyksi ja kuulluksi tulemista – huolimatta siitä, minkä diagnoosin hän saa.

Katsauksen tulosten perusteella kasvattajat hyötyivät erityisesti ryhmäohjelmien tarjoamasta yhteisöllisyydestä ja vertaistuesta. Myös Timonen-Kallio ym. (2017, 22–23) suosittelivat yhteisöihin kiinnittymisen tukemista ja vertaistuen vahvistamista. Lisäksi Golding (2019) totesi ryhmämuotoisten DDP-interventoiden toteutuksen olevan kustannustehokasta. Kansainvälisiä tutkimuksia ryhmäohjelmista löytyi, mutta suomalaisia tutkimuksia ei niinkään, joten olisikin mielenkiintoista kehittää ja tutkia DDP-menetelmään perustuvien ryhmäohjelmien toteutusta Suomessa.

Katsauksen tulosten perusteella DDP-menetelmän avulla saavutettujen hyötyjen integroiminen kaikkiin lapsen toimintaympäristöihin edistää lapsen kokonaisvaltaista kuntoutumista sekä lapsen ja perheen hyvinvointia. Samaan tulokseen päätyi Golding (2023), joka totesi kaikkien ammattilaisten ja vanhempien yhteistyön olevan lapsen edun kannalta suorastaan välttämätöntä. Myös Timonen-Kallio ym. (2017, 22–23) suosittelivat lapsen verkostojen monialaisen yhteistyön vahvistamista sekä sijaishuollon laitoksissa tehtävän perhetyön mahdollisuuksien lisäämistä. Olisi kiinnostavaa selvittää tarkemmin, miten sijaishuollon perhetyötä on onnistuttu lisäämään, sekä miten DDP-menetelmän interventiot soveltuvat suomalaisen perhetyön käytäntöihin.

8.3 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyössäni noudatin tutkimuseettisiä ohjeita ja toimin hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden mukaisesti (Arene ry 2019, 14; TENK 2023, 12). Eettiset näkökulmat korostuvat etenkin tutkimuksissa, jotka kohdistuvat ihmisiin ja joissa esimerkiksi kerätään aineistoa haastattelemalla. Tämän kirjallisuuskatsauksen osalta näkökulma oli hieman toisenlainen, sillä kirjallisuuskatsauksessa ei tutkittu ihmisiä eikä käsitelty henkilötietoja. Koulutusorganisaation sekä toimeksiantajaorganisaation kanssa laadittiin opinnäytetyösopimukset.

Tutkimustyö edellyttää avoimuutta, huolellisuutta ja kriittistä otetta. Tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseksi tutkijan tulee perustella ja tehdä lukijalle näkyväksi tutkimuksensa keskeiset vaiheet, käytetyt menetelmät ja kuinka tuloksiin on päädytty. (Elo ym. 2022, 223; Vilkka 2023, 99–100; Hakala 2024, 130–133). Tämän kirjallisuuskatsauksen vaiheet on kuvattu raportissa mahdollisimman johdonmukaisesti ja tiedonhaku, valitut aineistot sekä analyysin toteutus havainnollistettu taulukoiden avulla. Kirjallisuuskatsaus on toteutettu toisten tutkijoiden työtä kunnioittaen ja käytetyt lähteet sekä lähdeviitteet on merkitty mahdollisimman tarkasti. Olen arvioinut lähteiden laatua ja luotettavuutta kriittisesti, pyrkinyt tarkastelemaan aihetta objektiivisesti, perustelevaan tekemäni valinnat sekä avaamaan tulokset selkeästi ja loogisesti.

Luotettavuuden arvioinnissa on huomioitava, että kyseessä on tutkijan ensimmäinen tutkimus, opinnäytetyö. Luotettavuuden arviointiin vaikuttaa myös katsauksen tyyppi. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tutkimukselle asetettavat kriteerit ovat hieman väljemmät, kuin esimerkiksi systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa; toki katsaustyyppistä riippumatta katsaus tulee tehdä huolellisesti, suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti (Vilkka 2023, 38). Lisäksi tutkimusta haastoi suomenkielisen materiaalin vähäinen saatavuus. Pääosa tutkimusaineistosta oli vieraskielistä, joten käänkövirheiden ja väärinymmärryksen mahdollisuus on aina olemassa. Lisäksi luotettavuuden osalta tulee huomioida, että tutkija on toteuttanut koko prosessin yksin. Aineiston tulkinta ja analysointi on siis väistämättä ollut tietyllä tavalla subjektiivista; yhteistyönä toisen tutkijan kanssa toteutettu tarkastelu lisäisi varmasti luotettavuutta.

LÄHTEET

- Arene ry. 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382> [viitattu 14.2.2025].
- Becker-Weidman, A., Hara, A. & Ritanen, L. 2013. DDP-aapinen: Vuorovaikutteinen kehityspsykoterapia päihinänkuoressa: näyttöön perustuva tehokas hoitomenetelmä. Suom. A. Hara & L. Ritanen. Tampere: PT-Kustannus.
- Becker-Weidman, A., & Hughes, D. 2008. Dyadic developmental psychotherapy: An evidence-based treatment for children with complex trauma and disorders of attachment. *Child and Family Social Work* 3, 329–337. Verkkolehti. Saatavissa: <http://dx.doi.org.ezproxy.xamk.fi:2048/10.1111/j.1365-2206.2008.00557.x> [viitattu 23.3.2025].
- Boodoo, R., Lagman, J.G., Jairath, B. & Baweja, R. 2022. A Review of ADHD and Childhood Trauma: Treatment Challenges and Clinical Guidance. *Current Development Disorders Reports* 9, 137–145. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1007/s40474-022-00256-2> [viitattu 10.4.2025].
- Burch, K., Coombes, L., Macey, E. & Backinsell, A. 2023. Dyadic Developmental Psychotherapy for children living with adoptive parents or special guardians: a longitudinal assessment of the impact on child and caregiver wellbeing outcomes. *Developmental Child Welfare* 2, 61–78. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/25161032231165757> [viitattu 12.3.2025].
- Christopher, J. 2024. Children and Young People's Experiences of Dyadic Developmental Psychotherapy. Clinical Psychology PhD. University of Hertfordshire, PhD Theses Collection. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://uhra.herts.ac.uk/handle/2299/28374> [viitattu 21.3.2025].
- Crompton, C., Wan, M., Dewan, S., Wittkowski, A. 2022. Navigating their child's attachment-related difficulties: Parents' journey from shame into awareness. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 4, 1463–1479. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/13591045221135993> [viitattu 13.3.2025].
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. 2022. Laadullisen sisälönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 4, 215–225. Verkkolehti. Saatavissa: <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987> [viitattu 7.2.2025].
- Gardenhire, J., Schleiden, C. & Brown, C. 2019. Attachment as a Tool in the Treatment of Children Within Foster Care. *Contemporary Family Therapy* 41, 191–200. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1007/s10591-018-09487-1> [viitattu 26.3.2025].
- Gibbons, N., Bacon, A. M. & Lloyd L. 2019. Is Nurturing Attachments training effective in improving self-efficacy in foster carers and reducing manifestations

of Reactive Attachment Disorder in looked after children? *Adoption & Fostering* 4, 413–428. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/0308575919884892> [viitattu 19.3.2025].

Golding, K. & Lätti, E. 2014. Hoitava kiintymys - terapeutin vanhemmuus: Käsikirja kasvattajille ja ammattilaisille. Suom. E. Lätti. Tampere: PT-Kustannus.

Golding, K. 2019. The development of DDP-informed parenting groups for parents and carers of children looked after or adopted from care. *Adoption & Fostering* 4, 400–412. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/0308575919884883> [viitattu 20.2.2025].

Golding, K. 2020. Understanding and helping children who have experienced maltreatment. *Pediatrics and Child Health* 11, 371–377. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.paed.2020.08.002> [viitattu 20.2.2025].

Golding, K. 2023. Living with a constant feeling of dread. Dyadic developmental practice (DDP) with families who foster or adopt children with developmental trauma experience. *The Child & Family Clinical Psychology Review*, 8, 63–69. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.53841/bpscyf.2023.1.8.63> [viitattu 23.3.2025].

Hakala, J. 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC: Menetelmäopas opinnäytteen tekijälle. Helsinki: Gaudeamus.

Hewitt, O., Gurney-Smith, B. & Golding, K. 2018. A qualitative exploration of the experiences of adoptive parents attending ‘Nurturing Attachments’, a dyadic developmental psychotherapy informed group. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 3, 471–482. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/1359104517753511> [viitattu 19.3.2025].

Hughes, D. 2017. Dyadic Developmental Psychotherapy (DDP): An Attachment-focused Family Treatment for Developmental Trauma. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy* 4, 595–605. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1002/anzf.1273> [viitattu 20.2.2025].

Jokelainen, J. & Kollin, E. 2022. Vanhemmuuden ja kasvatustehtävän tukeminen lastensuojelun perhehoidossa: Perhehoitajien kokemuksia DDP-menetelmistä. Sosiaaliala. Tampereen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan erityisasiantuntijat ylempi tutkinto-ohjelma. Ylempi amk opinnäyte. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022112624244> [viitattu 23.3.2025].

Kalmari, H. 2024. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma 2020–2023: Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia – yhdessä. Työpaperi 50/2024. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. E-kirja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-353-9> [viitattu 31.3.2025].

Klaavu, J. 2023. Lapsuuden kehityksellinen trauma: Syy arvottomuuteen, häpeään ja syyllisyyteen. Helsinki: Viisas Elämä.

Macdonald, M. & Gillespie, K. 2023. Interrupting a cycle of placement instability with short-term residential care: Trauma-informed family-like relational practice in one specialist unit. *Adoption & Fostering* 4, 379–399. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/03085759231212499> [viitattu 13.3.2025].

Niela-Vilen, H. & Hamari, L. 2016. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. 2. korjattu painos. Turku: Turun yliopisto, 23–34.

Palomaa, M. 2021. Kiintymyskeskeinen ymmärrys perhehoidon sosiaalityössä. Sosiaalityö. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto / Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Maisterintutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202112145953> [viitattu 23.3.2025].

Puustjärvi, A. 2016. ADHD ja traumaperäinen stressihäiriö (PTSD). Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. WWW-dokumentti. Julkaistu 27.12.2016. Saatavissa: <https://www.kaypahoito.fi/nix00937> [viitattu 10.4.2025].

Raaska, H. & Kujanpää, S. 2023. Traumaperäiset stressihäiriöt ja autismikirjon häiriö. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. WWW-dokumentti. Julkaistu 23.1.2023. Saatavissa: <https://www.kaypahoito.fi/nix03139> [viitattu 10.4.2025].

Salminen, A. 2023. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston raportteja 40. 2., tarkistettu painos. Vaasa: Vaasan yliopisto. E-kirja. Saatavissa: <https://osuva.uwasa.fi/handle/10024/15470> [viitattu 6.2.2025].

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.

Staines, J., Golding, K. & Selwyn, J. 2019. Nurturing Attachments Parenting Programme: The relationship between adopters' parental reflective functioning and perception of their children's difficulties. *Developmental Child Welfare* 2, 143–158. Verkkolehti. Saatavissa: <https://doi-org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/2516103219829861> [viitattu 18.3.2025].

Suhonen R., Axelin, A. & Stolt, M. 2016. Erilaiset kirjallisuuskatsaukset. Teoksessa Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. 2. korjattu painos. Turku: Turun yliopisto, 7–22.

Tanskanen, R. & Piironen, L. 2019. PACE-asenne erityislasten kanssa työskentelyssä. *NMI-Bulletin* 1, 43–53. Verkkolehti. Saatavissa: https://bulletin.nmi.fi/wp-content/uploads/2021/02/bulletin_1_2019_pace_asenne_erytislasten_kanssa_tyoskentelyssa.pdf [viitattu 31.3.2025].

TENK. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. E-kirja. Saatavissa: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf [viitattu 14.2.2025].

Timonen-Kallio, E., Yliruka, L. & Närhi, P. 2017. Lastensuojelun terapeuttisen laitospäivätoiminnan mallinnus. Työpäivä 23/2017. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus. E-kirja. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-866-1> [viitattu 20.2.2025].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2024. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitospäivätoiminta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuovila, P. s.a. DDP-menetelmä. PT-Kustannus / DDP Finland. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://pt-kustannus.fi/patevoidy-ddp-ammattilaiseksi/ddp-menetelma/> [viitattu 19.1.2025].

Vaativan moniammatillisen tuen palvelut lapsille ja nuorille s.a. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://vaalijala.fi/vaativa-moniammatillinen-tuki/lasten-ja-nuorten-tutkimus-ja-kuntoutuspalvelut/> [viitattu 1.3.2025].

Vaativat erityispalvelut valtakunnallisesti. s.a. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://vaalijala.fi/> [viitattu 19.1.2025].

Vilkka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art House.

Wingfield, M. & Gurney-Smith, B. 2019. Adoptive parents' experiences of dyadic developmental psychotherapy. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 4, 661–679. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://doi.org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/1359104518807737> [viitattu 14.3.2025].

Zilberstein, K. 2014. Neurocognitive considerations in the treatment of attachment and complex trauma in children. *Clinical Child Psychology and Psychiatry* 3, 336–354. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://doi.org.ezproxy.xamk.fi/10.1177/1359104513486998> [viitattu 31.3.2025].

Analyysiin valitut aineistot

Julkaisutiedot	Tarkoitus	Menetelmät	Tulokset
Burch, K., Coombes, L., Macey, E. & Backinsell, A. 2023. Dyadic Developmental Psychotherapy for children living with adoptive parents or special guardians: a longitudinal assessment of the impact on child and caregiver wellbeing outcomes. <i>Developmental Child Welfare</i> 2, 61–78.	Tarkoituksena oli tutkia muutoksia sekä lasten että vanhempien hyvinvoinnissa ja toimintakyvyssä ennen ja jälkeen DDP-hoidon.	Pitkittäistutkimus adoptioperheille (n = 150). Seurannan työkaluina käytettiin useita erilaisia arviointimittareita ja kyselylomakkeita.	Vanhempien arvioiden mukaan useimpien lasten tunne-elämän ongelmat vähenivät, käytösongelmat ja vertaisongelmat paranasivat merkittävästi sekä vanhempien oma hyvinvointi koheni merkittävästi. Lasten hyperaktiivisuuden ja prososiaalisuuden osalta ei havaittu merkittäviä muutoksia. Tulokset olivat lupaavia ja DDP arvioitiin tehokkaaksi hoidoksi, mutta kontrolliryhmän puutteen vuoksi jatkotutkimusta suositeltiin.
Christopher, J. 2024. Children and Young People's Experiences of Dyadic Developmental Psychotherapy. Clinical Psychology PhD. University of Hertfordshire, PhD Theses Collection.	Tarkoituksena oli tutkia lasten ja nuorten kokemuksia DDP-terapiasta sekä ymmärtää terapeuttisessa prosessissa ja suhteissa tapahtuvia muutoksia lasten ja nuorten näkökulmasta.	Laadullinen tutkimus. Lasten ja nuorten (n = 6) havainnointi ja haastattelut, joita trianguloitiin ammattilaisten (n = 5) fokusryhmähaastatteluilla. Tulkitseva fenomenologinen analyysi.	Tuloksissa korostettiin hoitavan aikuisen emotionaalisella virittymisellä olevan merkittävä vaikutus lapsen kokemukseen suhteesta. Havaintojen mukaan osa lapsista suhtautui DDP-terapeuttiin aluksi varautuneesti ja epäilevästi, mutta leikkilisiä ja toiminnallisia menetelmiä hyödyntämällä terapeutti onnistui vähentämään lasten emotionaalista ahdistusta ja rakentamaan luottamuksellista vuorovaikutussuhdetta. Hoivaavien rituaalien sekä PACE-asetteen periaatteiden mukaisen vuorovaikutuksen todettiin edistävän lapsen ja hoitavan aikuisen turvallista kiintymystä, luottamusta ja läheisyyttä.
Crompton, C., Wan, M., Dewan, S., Wittkowski, A. 2022. Navigating their child's attachment-related difficulties: Parents' journey from shame into awareness. <i>Clinical Child Psychology and Psychiatry</i> 4, 1463–1479	Tarkoituksena oli tutkia lasten kiintymyssuhdeongelmien vaikutusta vanhemmuuteen, vanhempien kokemuksia terveydenhuollon tukitoimista sekä terveydenhuollon ammattilaisten näkemyksiä saatavilla olevista kiintymyssuhdeongelmien interventioista ja niiden vaikutuksista.	Laadullinen tutkimus. Puolistrukturoidut haastattelut biologisille vanhemmille (n = 10) ja terveydenhuollon ammattilaisille (n = 6). Grounded theory.	Saatuaan tietää lapsensa kiintymyssuhdeongelmista vanhemmat olivat kokeneet huolta lapsen tulevaisuudesta, häpeää, syyllisyyttä ja epäonnistumista vanhempana. Tuloksina todettiin, että terveydenhuollon ammattilaisten tarjoama tuki sekä vanhempien tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen kiintymyssuhdeongelmista vähentävät vanhempien kokemaa häpeää ja leimautumista sekä parantavat hoitoon motivoitumista ja sitoutumista. Osa vanhemmista koki interventiot haastavina. Vanhempien mukaan vertaisryhmän tuki auttoi vaikeuksien normalisoimisessa ja hyväksymisessä. Kiintymyskeskeisen lähestymistavan kehittäminen sekä resursien lisääminen ja kohdentaminen nähtiin tarpeellisenä.
Gibbons, N., Bacon, A. M. & Lloyd L.	Tarkoituksena oli tutkia Nurturing Attachments -ohjelman vaikutuksia	Monimenetelmällinen tutkimus. Puolistrukturoidut	Ohjelman myötä sijaisvanhempien ymmärrys lasten käyttäytymisestä ja kiinty-

<p>2019. Is Nurturing Attachments training effective in improving self-efficacy in foster carers and reducing manifestations of Reactive Attachment Disorder in looked after children? <i>Adoption & Fostering</i> 4, 413–428.</p>	<p>sijaisvanhemprien minä-pystyvyyteen suhteessa sijoitettujen lasten reaktiiviseen kiintymyssuhdehäiriöön (RAD) liittyvään oireiluun.</p>	<p>haastattelut sekä kyselylomakkeet sijaisvanhemmille (n = 10). Temaattinen analyysi.</p>	<p>mysongelmista lisääntyi ja minäpystyvyyden tunne vahvistui, mutta suoranaiset vaikutukset lasten oireilun vähenemiseen jäivät vähäisiksi. Tuloksissa huomioitava pieni otoskoko ja kontrolliryhmän puute. Nurturing Attachments -ohjelma sai kuitenkin osallistujilta erittäin positiivista palautetta.</p>
<p>Hewitt, O., Gurney-Smith, B. & Golding, K. 2018. A qualitative exploration of the experiences of adoptive parents attending 'Nurturing Attachments', a dyadic developmental psychotherapy informed group. <i>Clinical Child Psychology and Psychiatry</i> 3, 471–482.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää adoptiovanhemprien kokemuksia DDP:n pohjalta kehitettyyn Nurturing Attachments -ryhmäohjelmaan osallistumisesta sekä osallistumisen vaikutuksia perheiden arkeen.</p>	<p>Laadullinen tutkimus. Puolistrukturoidut haastattelut adoptiovanhemmille (n = 8). Tulkitseva fenomenologinen analyysi.</p>	<p>Ryhmän ilmapiiriä kuvailtiin turvalliseksi, hyväksyväksi ja tuomitsemattomaksi. Vanhemprien raportoimia myönteisiä vaikutuksia olivat muun muassa tunnesäätelykyvyn kehittyminen, reflektointikyvyn kehittyminen sekä lisääntynyt ymmärrys lapsen tunteista ja käyttäytymisestä. Tutkimusotoksen pienen koon vuoksi tulosten yleistettävyyttä pidettiin rajallisena ja lisätutkimuksen tarve tunnistettiin.</p>
<p>Jokelainen, J. & Kollin, E. 2022. Vanhemmuuden ja kasvatustehtävän tukeminen lasten-suojelun perhehoidossa: Perhehoitajien kokemuksia DDP-menetelmästä. Sosiaaliala. Tampereen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan erityisasiantuntijat ylempi tutkinto-ohjelma. Ylempi amk opinnäyte.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia DDP-menetelmän vaikutuksia vanhemmuuteen, kasvatustehtävään ja lapseen lastensuojelun perhehoidon kontekstissa sekä kartoittaa perhehoitajien näkemyksiä DDP-menetelmän toimivuudesta, sen käyttöön saadusta ohjauksesta ja kehittämistarpeista.</p>	<p>Laadullinen tutkimus. Puolistrukturoidut teemahaastattelut perhehoitajille (n = 7). Sisällönanalyysi.</p>	<p>Tulokset osoittivat, että DDP-menetelmän käytöllä oli myönteisiä vaikutuksia perhehoitajien vanhemmuuteen ja kasvatustehtävään. Perhehoitajat raportoivat kasvatuksellisten keinojen ja vanhemmuuden kompetenssien lisääntymisestä, vuorovaikutuksen laadun paranemisesta, kiintymyssuhteiden vahvistumisesta sekä lasten epätoivotun käyttäytymisen vähenemisestä. Kehittämistarpeina perhehoitajat esittivät muun muassa toiveen DDP-tiedouden laajemmasta levittämisestä muillekin lapsen toimintaympäristöille (koulu, varhaiskasvatus), jatkuvan palvelumallin kehittämisestä sekä konkreettisesta arjen tuesta ja ohjauksesta.</p>
<p>Macdonald, M. & Gillespie, K. 2023. Interrupting a cycle of placement instability with short-term residential care: Trauma-informed family-like relational practice in one specialist unit. <i>Adoption & Fostering</i> 4, 379–399.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia erään sijaishuollon laitoksen DDP:n periaatteisiin perustuvaa, traumainformoitua lähestymistapaa, jonka tavoitteena on kiintymyssuhdeongelmia kokeneiden lasten ja nuorten vakauttaminen ja sijoituskierteiden katkaiseminen.</p>	<p>Laadullinen tutkimus. Fokusryhmähaastattelut ja yksilöhaastattelut sijaishuollon laitoksen työntekijöille (n = 4) ja esihenkilöille (n = 6). Temaattinen analyysi.</p>	<p>Henkilöstö toteutti työtä PACE-asenteen periaatteiden mukaisesti pyrkien rakentamaan yksikön arjesta mahdollisimman kodinomaista, lämminhenkistä, turvallista ja ennakoitavaa. Traumainformoidun lähestymistavan ja PACE-asenteen todettiin edistävän lasten ja nuorten emotionaalista hyvinvointia sekä kykyä muodostaa luottamuksellisia ihmissuhteita.</p>
<p>Staines, J., Golding, K. & Selwyn, J. 2019. Nurturing Attachments Parenting Pro-</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia Nurturing Attachments -ryhmäohjelman vaikutuksia kiintymyssuh-</p>	<p>Pitkittäistutkimus adoptiovanhemmille (n = 29). Seuran työkaluina käytettiin useita</p>	<p>Tulosten mukaan suurin osa vanhemmista piti ryhmäohjelmaa hyödyllisenä ja havaitsi myönteisiä muutoksia vanhemmuudessaan. Lasten vaikeuksien todettiin olevan kompleksisia, jolloin interventiota</p>

<p>gramme: The relationship between adopters' parental reflective functioning and perception of their children's difficulties. <i>Developmental Child Welfare</i> 2, 143–158.</p>	<p>deongelmia kokeneiden lasten vanhempien hyvinvointiin, minäpystyvyyteen, mentalisaatiokykyyn sekä reflektiiviseen toimintaan.</p>	<p>erilaisia arviointimittareita ja kyselylomakkeita.</p>	<p>tulisi täydentää muilla tukitoimilla ja räätälöidä vastaamaan erilaisiin erityistarpeisiin. Lisätutkimuksen ja suurempien otoskokojen tarve tunnistettiin.</p>
<p>Tanskanen, R. & Piironen, L. 2019. PACE-asette erityislasten kanssa työskentelyssä. <i>NMI-Bulletin</i> 1, 43–53.</p>	<p>Tarkoituksena oli kuvata kokemuksia moniammatillisesta oppimisympäristöön kuntouttavasta toiminnasta, jonka tavoitteena on kuntouttaa erityistä tukea tarvitsevia, haastavasti käyttäytyviä lapsia vahvistamalla heidän vuorovaikutus- ja tunnetaitojaan sekä tarjota tukea myös lasten vanhemmille. Moniammatillisen tiimin työskentely pohjautuu DDP:n periaatteisiin ja PACE-asetteeseen.</p>	<p>Artikkelissa kuvataan työskentelymallin käytännön toteutusta.</p>	<p>Artikkelin kirjoittajien mukaan PACE-asetteen käyttäminen mahdollisti turvallisten ja luottamuksellisten vuorovaikutussuhteiden rakentamisen lasten kanssa. Lapsen harjoittellessa tunteiden tunnistamista, sanoittamista ja säätelyä tutun ja turvallisen aikuisen kanssa, lapsen itsetunto ja sosiaaliset taidot vahvistuivat ja häneltä vapautui energiaa uuden oppimiseen. Tiivis yhteistyö lasten perheiden kanssa ja PACE-asetteen mallintaminen vanhemmille nähtiin tärkeänä. PACE-asetteeseen nähtiin tehokkaan välineenä erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheidensä tukemisessa.</p>
<p>Wingfield, M. & Gurney-Smith, B. 2019. Adoptive parents' experiences of dyadic developmental psychotherapy. <i>Clinical Child Psychology and Psychiatry</i> 4, 661–679.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia DDP-terapiahoitoon yhdessä lapsen kanssa osallistuneiden adoptiovanhempien kokemuksia.</p>	<p>Laadullinen tutkimus. Puolistrukturoidut haastattelut adoptiovanhemmille (n = 12). Tulkitseva fenomenologinen analyysi.</p>	<p>Tulosten mukaan lähes kaikki vanhemmat raportoivat lisääntyneestä ymmärryksestä, hyväksynnästä ja uteliaisuudesta lasta kohtaan. Vanhemmat kuvasivat DDP-terapian olleen haastavaa, mutta kannattavaa. Vanhemmat vertasivat DDP-terapiaa muihin aiemmin kokeilemiinsa hoito-muotoihin ja nostivat DDP:n eduksi sen tarjoamat uudenlaiset näkökulmat ja kasvatustrategiat, terapeutin vahvan tuen sekä vanhemman paremman osallisuuden lapsen hoitoon.</p>